

Pensioenkring

Pensioenkring TotalEnergies Nederland 2022

Deel-Jaarverslag

Inhoudsopgave

VERSLAG

8. Verslag Pensioenkring TotalEnergies Nederland	3
8.1 Kerngegevens	4
8.2 Algemene informatie	5
8.3 Pensioen paragraaf	6
8.4 Vermogensbeheer	9
8.5 Kostentransparantie	17
8.6 Financiële positie en herstelplan (FTK)	22
8.7 Actuariële paragraaf	25
8.8 Risicoparagraaf	28
8.9 Verslag van het Belanghebbendenorgaan van Pensioenkring TotalEnergies Nederland	38

FINANCIËLE OPSTELLING

17. Financiële opstelling Pensioenkring TotalEnergies Nederland	42
17.1 Balans per 31 december 2022	43
17.2 Staat van baten en lasten	44
17.3 Kasstroomoverzicht	45
17.4 Toelichting financiële opstelling Pensioenkring TotalEnergies Nederland	47
17.5 Toelichting op de balans per 31 december 2022	56
17.6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen	79
17.7 Toelichting op de staat van baten en lasten	80
17.8 Gebeurtenissen na balansdatum	84

OVERIGE GEGEVENS

Overige gegevens	86
19.1 Resultaatbestemming	87
19.2 Actuariële verklaring Pensioenkring TotalEnergies Nederland	88
19.3 Controle verklaring van onafhankelijke accountant	90
Bijlage 1: Begrippenlijst	91

8. Verslag Pensioenkring TotalEnergies Nederland

8.1 Kerngegevens

	2022
Aantal Deelnemers	
Actieven en arbeidsongeschikten	776
Gewezen deelnemers	452
Pensioengerechtigden	509
Totaal	1.737
Dekkingsgraad	
Beleidsdekkingsgraad	119,3%
Feitelijke dekkingsgraad	113,1%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1%
Vereiste dekkingsgraad	119,5%
Financiële positie (in € 1.000)	
Pensioenvermogen	454.690
Technische voorzieningen risico Pensioenkring	401.982
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	54
Eigen vermogen	52.654
Minimaal vereist eigen vermogen	16.603
Vereist eigen vermogen	78.513
Premies en uitkeringen (in € 1.000)	
Kostendekkende premie	19.319
Gedempte premie	11.792
Feitelijke premie	11.977
Pensioenuitkeringen	13.198
Toeslagen	
Deelnemers	7,76%
Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden	7,76%
Niet toegekende toeslagen deelnemers (cumulatief)	6,79%
Niet toegekende toeslagen gewezen deelnemers en pensioengerechtigden (cumulatief)	6,79%
Beleggingsrendement	
Per jaar	-25,7%
Kostenratio's	
Pensioenuitvoeringskosten	0,14%
Vermogensbeheerkosten	0,40%
Transactiekosten	0,12%
Gemiddelde duration (in jaren)	
Actieve deelnemers	22,8
Gewezen deelnemers	23,3
Pensioengerechtigden	9,4
Totaal gemiddelde duration	16,8
Gemiddelde rekenrente	2,61%

8.2 Algemene informatie

Pensioenkring TotalEnergies Nederland is vanaf 1 januari 2022 operationeel. Per deze datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van de voormalige Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland in liquidatie overgedragen aan Stap Pensioenkring TotalEnergies Nederland door middel van een collectieve waardeoverdracht. De aangesloten werkgevers en Stap zijn per 1 januari 2022 een uitvoeringsovereenkomst aangegaan voor een periode van vijf jaar.

De samenstelling en zittingstermijnen van het Belanghebbendenorgaan zijn op het moment van vaststellen van het jaarverslag als volgt:

Naam lid Belanghebbendenorgaan	Ingangsdatum zittingstermijn	Einddatum 1ste zittingstermijn	Einddatum 1ste Herbenoeming	Laatste termijn eindigt op
Jaap Schepen (1964), voorzitter namens de werkgevers	01-02-2023	01-01-2026	01-01-2030	01-01-2034
Jan Riedijk (1976), lid namens de werkgevers	01-01-2021	01-01-2026	01-01-2030	01-01-2034
Jeroen ten Berg (1972), lid namens de deelnemers	01-01-2022	01-01-2026	01-01-2030	01-01-2034
Gijs van Dalen (1955), lid namens de pensioengerechtigden	14-07-2022	01-01-2026	01-01-2030	01-01-2034

Op 1 januari 2022 is Pensioenkring TotalEnergies Nederland gestart met Alex van Schaik als voorzitter van het Belanghebbendenorgaan. In verband met zijn vertrek bij TotalEnergies Nederland per 1 februari 2023 heeft Jaap Schepen de functie van voorzitter overgenomen.

Het Belanghebbendenorgaan van Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft in 2022 twee keer een overleg gehad met het Bestuur. In juli 2022 stond het overleg in het teken van een nadere kennismaking en het tweede overleg heeft in december 2022 plaatsgevonden. Daarin zijn diverse onderwerpen zoals het beleggingsplan 2023, het jaarplan 2023, de toeslagverlening per 31 december 2022, het communicatiejaarplan 2023 en het pensioenreglement 2023 behandeld. Naast de vergaderingen met het Bestuur, heeft het Belanghebbendenorgaan ook drie eigen vergaderingen gehad waarbij een delegatie van het Bestuursbureau aanwezig was.

8.3 Pensioen paragraaf

Kenmerken regeling

De belangrijkste kenmerken van de regeling luiden als volgt:

Pensioenregeling	De pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van artikel 10 van de Pensioenwet. Meer specifiek betreft deze pensioenregeling een CDC-regeling. In een CDC-regeling staat de premie vast en vormt de premie het budget voor de opbouw van pensioen.
Pensioenleeftijd	Leeftijd 67 jaar
Toeslagleeftijd	Leeftijd 21 jaar
Pensioengevend salaris	Voor elke deelnemer wordt per 1 januari van elk jaar een jaarsalaris bepaald. Het jaarsalaris is gelijk aan 14 maal het basismaandsalaris op 1 januari van enig jaar, vermeerderd met 12 maal de eventuele ploegentoeslag per 1 januari van datzelfde jaar, de toeslag 13e maand per 1 januari van datzelfde jaar en, met ingang van 1 januari 2020, de toeslag vakantietoeslag per 1 januari van datzelfde jaar, waarbij het jaarsalaris wordt gemaximeerd op € 114.866 (niveau 2022).
Franchise	De opbouwfranchise bedraagt € 14.802 (niveau 2022). De premiefranchise bedraagt € 15.859 (niveau 2022).
Pensioengrondslag	De pensioenpremiegrondslag is gelijk aan het jaarsalaris verminderd met de premiefranchise. De pensioenopbouwgrondslag is gelijk aan het jaarsalaris verminderd met de opbouwfranchise.
Opbouwpercentage ouderdomspensioen	Het beoogd opbouwpercentage is 1,738% (2022). Het feitelijk opbouwpercentage is 1,738% (2022).
Partnerpensioen	Het beoogde opbouwpercentage bedraagt voor het partnerpensioen 1,313% van de pensioenopbouwgrondslag.
Wezenpensioen	Indien een deelnemer komt te overlijden bedraagt het verzekerde wezenpensioen 20% van het partnerpensioen, indien en zolang één van beide ouders van het kind is overleden.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Bij arbeidsongeschiktheid wordt de pensioenopbouw geheel of gedeeltelijk voortgezet, afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid.

Ontwikkelingen in aantallen deelnemers

In onderstaande tabel is een mutatieoverzicht opgenomen met de ontwikkelingen in het deelnemersbestand.

Deelnemers	Actief	Ingegaan OP/NP	Ingegaan WzP	Gewezen	Totaal
Per 31 december 2021	0	0	0	0	0
Bij	858	524	6	460	1.848
Af	82	21	0	8	111
Per 31 december 2022	776	503	6	452	1.737

Financieringsbeleid

Sociale partners komen de premiehoogte en premieperiode overeen. Voor 2022 bedraagt de premie 30,9% van de pensioenpremiegrondslag.

Feitelijke premie

De feitelijke jaarpremie is voor 2022 vastgesteld op 30,9% van de pensioenpremiegrondslag. De premie wordt jaarlijks door het Bestuur getoetst om vast te stellen of het beoogd opbouwpercentage kan worden verstrekt. Indien de feitelijke premie lager is dan de gedempte premie, dan wordt het opbouwpercentage zodanig verlaagd dat de feitelijke premie hoger is dan de gedempte premie.

Gedempte premie

Om conform de Pensioenwet te toetsen in hoeverre de feitelijke premie voldoet aan de wettelijke eisen, hanteert de Pensioenkring een gedempte premie. De gedempte premie wordt vastgesteld op basis van onder andere de volgende uitgangspunten en wordt uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslagsom.

Basispremie	Actuariële koopsom voor het in het jaar op te bouwen ouderdoms- en nabestaandenpensioen vermeerderd met de risicopremies voor het partnerpensioen en wezenpensioen en premievrijstelling.
Rekenrente	De berekening van de gedempte actuariële kostendekkende premie is gebaseerd op een verwacht rendement op basis van het huidige strategisch beleggingsbeleid. Hierbij geldt dat het rendement op vastrentende waarden gelijk is aan de rentetermijnstructuur van 31 december 2021. Het rendement op vastrentende waarden staat voor de periode van 1 januari 2022 tot 1 januari 2027 vast. Voor de risicopremies (meetkundig) zijn de hoogtes gelijk gesteld aan de maximale rendementsparameters zoals vastgesteld in artikel 23a van het Besluit FTK (parameters vanaf 2020). De curve is verlaagd met circa 1,9% voor inflatie. De verlaging van circa 1,9% is gebaseerd op de groeivoet van het consumentenprijsindexcijfer CPI van 1,9% en het ingroeipad van 1,8% naar 1,9%. Het in aanmerking genomen ingroeipad voor de prijsinflatie is vastgesteld op basis van het door DNB gepubliceerde ingroeipad op 1 oktober. De groeivoet en ingroeipad staan eveneens vast voor de periode van 1 januari 2022 tot 1 januari 2027.
Solvabiliteit	Indien de opslag voor solvabiliteit ter grootte van het vereist eigen vermogen op het inkooptarief op basis van het netto verwacht nominaal rendement hoger is dan het verschil tussen het inkooptarief op basis van het netto verwacht reëel rendement en het netto verwacht nominaal rendement, dan wordt in plaats van het netto verwacht reëel rendement het netto verwacht nominaal rendement gehanteerd met een opslag voor solvabiliteit.
Sterftekansen	Ontleend aan Prognosetafel 2020 zoals gepubliceerd door het Koninklijke Actuarieel Genootschap. Bij gebruik van de prognosetafel wordt rekening gehouden met leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op de sterftekansen conform het Mercer-model ES2019 voor inkomensklasse "Hoog".

Kostendekkende premie

Naast de gedempte premie wordt jaarlijks ook de kostendekkende premie bepaald. De kostendekkende premie wordt op dezelfde grondslagen berekend als de gedempte premie, met uitzondering van de rekenrente. Bij de kostendekkende premie wordt de actuele rentetermijnstructuur gebruikt zoals deze door DNB gepubliceerd wordt per 31 december van het voorafgaande jaar.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland bedraagt 0,2% van het beheerde pensioenvermogen. Dit weerstandsvermogen is het vermogen dat Stap volgens het bepaalde bij of krachtens de Pensioenwet ten minste moet aanhouden als vermogen om de bedrijfsrisico's te dekken. Het weerstandsvermogen maakt geen deel uit van het vermogen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Voor het weerstandsvermogen geldt een wettelijk voorgeschreven minimum en maximum. Doorlopend wordt getoetst of het aanwezige weerstandsvermogen hieraan voldoet. Daarbij vastgestelde overschotten en tekorten van het weerstandsvermogen die het gevolg zijn van het behaalde positieve of negatieve rendement op het vermogen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland, komen ten goede aan respectievelijk ten laste van het behaalde bruto rendement op het vermogen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

8.4 Vermogensbeheer

Beleggingsmix

In onderstaande tabel zijn de actuele en strategische beleggingsmix per ultimo 2022 opgenomen.

	in € miljoen	2022	
		Actuele mix in %	Strategische mix in %
Aandelen	142,7	31,4	32,0
Opkomende markten	26,9	5,9	6,0
Ontwikkelde markten	115,7	25,5	26,1
Private equity	25,8	5,7	4,0
Vastgoed	41,5	9,1	8,0
Niet-beursgenoteerd	41,5	9,1	8,0
Vastrentende waarden *	221,5	53,8	56,0
Bedrijfsobligaties wereld (exclusief financials)	12,2	2,7	2,8
Hoogrentende bedrijfsobligaties	36,4	8,0	8,4
Hypotheken Nederland	46,3	10,2	14,0
Staatsleningen opkomende markten	37,7	8,3	8,4
Discretionaire portefeuille nominale staatsobligaties	88,8	19,5	22,4
Liquiditeiten	81,7	18,0	
Overlay	-58,8	-12,9	
Interest Rate Swap	-63,6	-14,0	
FX Forward	4,9	1,1	
Totaal ** / ***	454,3	100,0	100,0

* Vanwege afrondingen kunnen sommaties van de getoonde cijfers afwijken van de totalen.

** Dit betreft de eindstand van de beleggingen inclusief de negatieve derivaten.

*** % inclusief liquiditeiten en overlay.

In december 2022 is, na goedkeuring van het Belanghebbendenorgaan, het beleggingsplan 2023 vastgesteld. Het beleggingsplan 2023 heeft als ingangsdatum 1 januari 2023.

Ten opzichte van het beleggingsplan 2022 zijn de volgende wijzigingen in de strategische asset allocatie aangebracht voor het beleggingsplan 2023:

- De bandbreedte rondom de categorie discretionaire portefeuille nominale staatsobligaties plus de exposure naar liquiditeiten wordt aangepast in: 20% van het strategisch gewicht van de categorie plus het verschil in het niveau tussen de maximale en neutrale fysieke kas die voortvloeit uit de onderpandbehoefte voor interest rate swap.
- Er wordt een minimum allocatie naar discretionaire staatsobligaties geïntroduceerd om te kunnen voldoen aan de onderpand verplichtingen ten behoeve voor derivaten.

Resultaten beleggingen

In onderstaande tabel worden de beleggingsresultaten van 2022 weergegeven.

Cijfers in %	Pensioenkring *	Benchmark	Relatief	Bijdrage aan totaal rendement
Aandelen	-14,9	-13,0	-2,1	-4,4
Aandelen opkomende markten (MM Emerging Markets Fund)	-19,5	-16,9	-3,1	-1,2
Aandelen opkomende markten (Blue Sky Group Equity Emerging Mkts Active)	1,5	2,4	-0,9	0,1
Aandelen ontwikkelde markten (MM World Equity Index Fund)	-12,8	-11,9	-1,0	-3,0
Aandelen ontwikkelde markten (Blue Sky Group Global AWCI Pass LowVol Equity)	-1,9	-0,9	-0,9	-0,1
Aandelen ontwikkelde markten (Blue Sky Group Global Dev Act SC Equity)	-2,7	-0,9	-1,8	-0,1
Aandelen ontwikkelde markten (Blue Sky Group Global Dev Pass L&MC Equity)	-1,1	-0,9	-0,2	-0,1
Private Equity	15,0	15,0	0,0	0,5
Private Equity (Asia Alternatives CP V)	9,6	9,6	0,0	0,0
Private Equity (Asia Alternatives Delaware V)	13,5	13,5	0,0	0,0
Private Equity (Blue Sky Group Private Equity Europe I)	23,3	23,3	0,0	0,1
Private Equity (Blue Sky Group Private Equity Europe Secondaries II)	1,2	1,2	0,0	0,0
Private Equity (Blue Sky Group Private Equity US II)	25,6	25,6	0,0	0,4
Private Equity (LODH Euro Choice IV SC LP)	-56,6	-56,6	0,0	-0,1
Vastgoed	8,8	9,5	-0,6	0,3
Niet-beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group Real Estate Asia IV Private)	2,3	2,3	0,0	0,0
Niet-beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group RE Asia Pacific Core Private)	13,5	13,5	0,0	0,1
Niet-beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group Real Estate Europe Core Priv.)	-1,4	-1,4	0,0	-0,1
Niet-beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group Real Estate Europe II Private)	-32,3	-32,3	0,0	0,0
Niet-beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group Real Estate Netherlands Core)	2,0	2,0	0,0	0,0

Cijfers in %	Pensioenkring *	Benchmark	Relatief	Bijdrage aan totaal rendement
Niet-beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group Real Estate USA Private Active)	28,5	28,5	0,0	0,4
Beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group Listed Real Estate Asia)	-1,3	-0,9	-0,4	0,0
Beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group Listed Real Estate Europe)	-2,4	-0,9	-1,5	0,0
Beursgenoteerd vastgoed (Blue Sky Group Listed Real Estate USA)	-3,3	-0,9	-2,4	0,0
Vastrentende waarden	-20,1	-20,3	0,2	-9,7
Bedrijfsobligaties wereld (exclusief financials) (MM Global Credit Ex Financials Fund – Unhedged)	-11,3	-11,3	0,0	-0,3
Bedrijfsobligaties wereld (Blue Sky Group Passive Global IG Corp Debt)	-1,7	-1,4	-0,3	0,0
Hoogrentende bedrijfsobligaties (MM High Yield Fund – Unhedged)	-6,0	-6,5	0,5	-0,5
Hoogrentende bedrijfsobligaties (Blue Sky Group Active Global High Yield)	-0,9	-1,1	0,2	0,0
Hypotheek Nederland (MM Dutch Mortgage Fund)	-16,6	-16,5	-0,2	-1,5
Hypotheek Nederland (AeAM Dutch Mortgage Fund)	-0,6	-3,4	2,9	0,0
Hypotheek Nederland (AeAM Dutch Mortgage Fund 2)	-0,8	-3,4	2,7	0,0
Hypotheek Nederland (Blue Sky Group Nederlandse Woning hypotheek)	-0,1	-0,4	0,3	0,0
Staatsleningen opkomende markten (MM Emerging Market Debt Fund - USD)	-9,8	-7,9	-2,1	-0,9
Staatsleningen opkomende markten (Blue Sky Group Passive EMD USD Denom)	-2,6	-2,3	-0,3	-0,2
Wereldwijde leveraged loans (Blue Sky Group Active Global Leveraged Loan)	0,3	-1,1	1,4	0,0
Staatsobligaties Eurozone (Blue Sky Group 15+ Yr AAA EUR Govt Debt)	-1,9	-1,9	0,0	-0,3
Staatsobligaties Eurozone (Blue Sky Group 10-15 Yr AAA-AA EUR Govt Debt)	-0,3	-0,3	0,0	0,0
Discretionaire portefeuille nominale staatsobligaties	-30,7	-30,7	0,0	-5,9

Cijfers in %	Pensioenkring *	Benchmark	Relatief	Bijdrage aan totaal rendement
Liquiditeiten				0,0
Totaal exclusief overlay	-13,1	-12,5	-0,6	-13,3
Totaal overlay				-12,4
Interest Rate Swap				-10,4
FX Forward				-2,0
Totaal inclusief overlay	-25,7			-25,7

* De getoonde rendementen zijn door de Pensioenkring behaald, via participaties in de genoemde beleggingsfondsen.

Toelichting resultaten beleggingen 2022

In deze paragraaf wordt ingegaan op de behaalde rendementen van de Pensioenkring (1).

Het totaalresultaat van de beleggingen was in 2022 fors negatief. Voor een groot deel is dit resultaat toe te schrijven aan de beleggingen die worden ingezet voor de afdekking van het renterisico (de meeste vastrentende waarden en de interest rate swaps). Door de gestegen rente hebben deze beleggingen een negatief resultaat behaald. Dit is echter in lijn met de doelstelling van deze beleggingen om de waardeverandering van de pensioenverplichtingen te volgen. De gestegen rente heeft immers ook geleid tot een daling van de waarde van de pensioenverplichtingen. Omdat de Pensioenkring het renterisico niet volledig afdekt, heeft de gestegen rente ondanks het negatieve resultaat op de vastrentende beleggingen een positief effect gehad op de dekkingsgraad. Daarnaast zorgde een aantal belangrijke macro-economische en politieke gebeurtenissen in 2022, waaronder de oorlog in Oekraïne, voor dalende aandelenkoersen. Per saldo resulteerde een sterk negatief totaalrendement.

De belangrijkste bijdragen aan het rendement en de meest opvallende relatieve en absolute rendementen worden hierna toegelicht.

(1) Voor de meeste beleggingscategorieën wordt passief belegd. Doordat de benchmark geen rekening houdt met transactiekosten is het rendement van de passief beheerde fondsen, als gevolg van de transactiekosten, meestal iets lager dan de gehanteerde benchmark.

Toelichting resultaten aandelen

Door de sterke daling van de aandelenmarkt droeg de categorie aandelen met -4,4%-punt negatief bij aan het totaal rendement. Het MM World Equity Index Fund had met -3,0%-punt de grootste negatieve bijdrage aan deze beleggingscategorie.

Ontwikkeling aandelen ontwikkelde markten

Het MM World Equity Index Fund belegt wereldwijd in aandelen van ondernemingen uit ontwikkelde markten. Het uitsluitingsbeleid behorend bij het beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen had dit jaar een negatieve impact op het relatieve rendement van circa 2%. Als gevolg hiervan behaalde het fonds een negatief relatief rendement.

Ontwikkeling aandelen opkomende markten

Het MM Emerging Markets Fund belegt wereldwijd in aandelen van ondernemingen uit ontwikkelde en opkomende markten. Het merendeel van de managers in het beleggingsfonds maken gebruik van bottom-up aandelenselectie. Na het sterke relatieve rendement in de voorgaande jaren werd in 2022 een rendement behaald dat lager was dan het rendement van de benchmark. Het jaar kenmerkte zich door een aantal belangrijke macro-economische en politieke gebeurtenissen die zorgden voor dalende aandelenkoersen en welke per saldo een negatieve impact hadden op het relatieve rendement van de meeste externe managers in het fonds. De toegenomen spanningen tussen China en Taiwan hadden een negatieve invloed op de performance van met name Chinese en Taiwanese posities in de portefeuille. Daarnaast heeft aandelenselectie in India negatief aan de relatieve performance bijgedragen.

Toelichting resultaten private equity

Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft een aantal private equity beleggingen via verschillende fund of funds managers. Dat betekent dat deze fondsen beleggen in private equity fondsen. De fondsen hebben allemaal hun eigen geografische focus. Het Europe I fonds heeft een portefeuille met Europese upper mid-market fondsen. EuroChoice IV heeft een focus op de Europese lower mid-market, de onderliggende investeringen in EuroChoice IV zijn bijna allemaal afgebouwd. Asia Alternatives richt zich op de Aziatische markt en heeft onderliggend de meeste exposure naar India en China. Het US Fund II richt zich op had een minder vierde kwartaal maar heeft wel een goed 2022 gehad. Secondaries II belegt via twee onderliggende managers in belangen op de tweede hands markt voor private equity belangen.

Toelichting resultaten vastgoed

Pensioenkring TotalEnergies Nederland belegt in niet-beursgenoteerd vastgoed via zes vastgoedpools die beheerd worden door Blue Sky Group (BSG). Iedere vastgoedpool heeft een eigen beleggingsstrategie. BSG selecteert/selecteerde onderliggende niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen die qua regio- en sectorallocatie passen bij de strategie van de respectievelijke pools. De oudste vastgoedpool startte in juli 2013 en richt zich op Value Add beleggingen in Europa. De jongste pool begon in maart 2017 en focust zich op Core vastgoedbeleggingen in Nederland.

De waarde van de niet-beursgenoteerd vastgoed beleggingen bedroeg per 31 december 2022 EUR 41,5 miljoen. Daarvan is het merendeel (51%) belegd in Europa. De allocatie naar Noord-Amerika neemt met 29% van de portefeuille een tweede plaats in. In Azië-Pacific is het minste belegd. Deze allocatie bedroeg 20% per 31 december 2022.

In totaal heeft Pensioenkring TotalEnergies Nederland met de zes BSG-vastgoedpools een exposure naar 28 onderliggende niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. Deze hebben gezamenlijk belegd in bijna 3.500 gebouwen.

De niet-beursgenoteerde vastgoedportefeuille van de Pensioenkring is nog niet volledig belegd. Er staan nog commitments uit naar de pools van BSG. In totaal gaat het per 30 september 2022 om een uitstaand commitment van 0,3 miljoen.

Vastgoedrendementen Pensioenkring TotalEnergies Nederland		
	Q3 2022	YtD 2022
Blue Sky Active Private Real Estate Europe Core Fund	-2,86%	4,40%
Blue Sky Active Real Estate Netherlands Core Private	0,38%	5,22%
Blue Sky Real Estate USA Private Active	1,69%	15,54%
Blue Sky Real Estate Asia IV Private Active	0,39%	13,31%
Blue Sky Real Estate Asia Pacific Core Private Active	-3,76%	-6,10%
Blue Sky Real Estate Europe II Private Active	-6,13%	-16,90%

De rendementsontwikkeling van de BSG-pools over 2022 was in lijn met de verwachtingen van Aegon AM. Vastgoedmarkten zijn laat cyclisch waardoor de eerste negatieve rendementen na de turbulente kapitaalmarktontwikkelingen van begin 2022 veelal pas in Q3 2022 zichtbaar werden. Dit is ook terug te zien bij de BSG-pools.

Het grootste negatieve rendement is zichtbaar voor het Blue Sky Real Estate Europe II Private Active fonds. Dit fonds is nagenoeg afgebouwd waardoor kleine negatieve waarderingen snel een grote impact op het rendement in procenten hebben.

Toelichting resultaten vastrentende waarden

Vastrentende waarden droegen -9,7%-punt bij aan het totaal rendement. De portefeuille met discretionaire nominale staatsobligaties leverde met -5,9%-punt de grootste negatieve bijdrage aan deze beleggingscategorie.

Ontwikkeling discretionaire staatsobligaties

In de verslagperiode behaalde de portefeuille met discretionaire nominale staatsobligaties een negatief rendement. Europese staatsobligaties lieten een daling zien als gevolg van een sterk opgelopen rente. Een belangrijke reden voor de hogere rente was de scherp oplopende inflatie, welke vooral werd veroorzaakt door de voedsel- en energiecrisis voortkomend uit de Russische invasie in Oekraïne en de economische sancties hierop vanuit het westen. De Europese Centrale Bank heeft de rente met 2,5%-punt verhoogd om zo een halt te roepen aan de inflatiecijfers.

Ontwikkeling staatsobligaties opkomende markten

De sterk gestegen rente in combinatie met het uitlopen van de risicopremies zorgde voor negatieve absolute rendementen. Het rendement van het actief beheerde MM Emerging Market Debt Fund – USD, dat belegt in staatsleningen van opkomende markten, bleef in 2022 aanzienlijk achter bij het rendement van de benchmark. Het fonds nam beperkt meer risico dan de benchmark, dit werd echter in 2022 niet beloond daar de risicopremies vooral voor de landen met een high yield rating fors stegen. Het beleggingsfonds had meer dan de benchmark belegd in Oekraïne, Zambia en Ghana en minder in Bahrein, en de Filipijnen. Al deze posities droegen negatief bij aan het relatieve rendement.

Ontwikkeling bedrijfsobligaties wereld (exclusief financials)

Het MM Global Credit Ex Financials Fund – Unhedged kent een passieve beleggingsstijl. Het fonds kan, in tegenstelling tot de benchmark, naar BBB afgewaardeerde obligaties aanhouden om transactiekosten te beperken. Eind 2022 is 8% belegd in obligaties met een rating van BBB+ of BBB. Het aanhouden van deze obligaties had een licht positief effect op het rendement. Transactiekosten hadden een licht negatief effect.

Ontwikkeling hoogrentende bedrijfsobligaties

De sterk gestegen rente in combinatie met het uitlopen van de risicopremies zorgde voor negatieve absolute rendementen. Het rendement van het MM High Yield Fund – Unhedged was hoger dan dat van de benchmark. Sector allocatie leverde een positieve bijdrage aan het rendement terwijl de selectie van obligaties binnen de sectoren neutraal was. De onderweging in Russische en Oekraïense bedrijven droeg ook positief bij aan het relatieve rendement.

Ontwikkeling Nederlandse hypotheke

Het MM Dutch Mortgage Fund droeg -1,5%-punt negatief bij aan het beleggingsrendement van de Pensioenkring. Het rendement van de belegging in het MM Dutch Mortgage Fund was in 2022 wel beter dan dat van Nederlandse staatsobligaties. De risicopremie van hypotheke was per saldo stabiel in 2022. Het fonds profiteerde gedurende 2022 van de spread van hypotheke ten opzichte van staatsobligaties. Daarnaast was de wat lagere duratie van het fonds ten opzichte van de benchmark positief voor het relatief rendement gezien de aanzienlijke rentestijging in 2022. De huizenmarkt in Nederland was in de tweede helft van 2022 wat zwakker, maar het fonds is goed beschermd door de relatief lage loan-to-value (minder dan 60%). Betalingsachterstanden op hypotheke zijn zeer laag ondanks de gestegen prijzen voor energie.

Ontwikkelingen liquiditeiten

Voor het BlackRock ICS Euro Liquidity Fund was de primaire focus om te kunnen voorzien in liquiditeit vanwege de aanhoudende onzekerheden in de financiële markten. Om dit te bewerkstelligen hield men vast aan een relatief hoge allocatie naar dagelijks opvraagbare deposito's en posities met een looptijd van maximaal één week. De gemiddelde allocatie naar deze instrumenten lag rond de 50%. Om te profiteren van de oplopende rente werd gedurende het jaar meer belegd in posities met een relatief korte looptijd. Het behaalde rendement, vanaf april 2022, was licht positief.

Toelichting resultaten overlay

De overlay, bestaande uit renteswaps en valutaforwards, heeft voornamelijk als doel om de dekkingsgraad van de Pensioenkring te beschermen tegen financiële risico's en droeg in 2022 -12,5%-punt bij aan het rendement. De renteswaps droegen negatief bij aan het totale beleggingsresultaat. Dit werd veroorzaakt door een stijging van de swaprente in 2022. De valutarisico-afdekking droeg ook negatief bij, aangezien de Amerikaanse dollar sterker werd ten opzichte van de euro. De Japanse yen en het Britse pond werden juist iets zwakker ten opzichte van de euro.

Attributie analyse

De attributie geeft een nadere verklaring van de behaalde out-performance over een bepaalde periode. Dit wordt verklaard door twee elementen:

- allocatie: out-performance behaald door meer/minder te beleggen (alloceren) in categorieën die het relatief beter/slechter doen ten opzichte van het totaal;
- selectie: out-performance behaald door binnen de beleggingscategorie bepaalde beleggingen te kiezen die een out-performance behalen ten opzichte van hun respectievelijke benchmark.

Attributie beleggingscategorieën eind 2022		
Cijfers in % *	Allocatie effect	Selectie effect
Aandelen	-0,3	-0,4
Private Equity	0,0	0,0
Vastgoed	-0,1	0,0
Vastrentende waarden	0,1	0,0
Liquiditeiten	0,1	0,0
Totaal	-0,2	-0,4

** Als gevolg van afrondingen is het mogelijk dat de optelling van de verschillende effecten niet overeenkomt met het eerder getoonde relatieve rendement.*

Het negatieve relatieve rendement wordt met name veroorzaakt door het selectie effect. Het MM World Equity Index Fund zorgde voor de grootste negatieve bijdrage aan het selectie effect, namelijk met -0,2%-punt. Daarnaast droeg het allocatie effect ook negatief bij aan het relatieve rendement. Dit werd met name veroorzaakt door de negatieve bijdrage van de aandelenbeleggingen van BSG, waar de Pensioenkring alleen in de eerste maand van 2022 in heeft belegd.

8.5 Kostentransparantie

Het onderstaande overzicht is opgesteld conform de Aanbeveling Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie. Mede op basis van deze aanbevelingen is een deel (voor Stap 30% van de exploitatiekosten) van de uitvoeringskosten voor pensioenbeheer gealloceerd naar de kosten voor vermogensbeheer. Genoemde bedragen zijn vermeld in € 1.000, tenzij anders is aangegeven.

Soort kosten	2022 €	2022 % *
Uitvoeringskosten pensioenbeheer	679	0,14
Kosten vermogensbeheer	1.969	0,40
Transactiekosten	577	0,12
Totaal **	3.225	0,66

* Percentage van het gemiddeld belegd vermogen.

** Vanwege afrondingen kunnen sommaties van de getoonde cijfers afwijken van de totalen.

De hierboven vermelde kosten zijn uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen in het betreffende jaar en worden in de volgende paragrafen nader uitgesplitst en toegelicht.

Uitvoeringskosten pensioenbeheer

Deze kosten betreffen de kosten voor pensioenbeheer en de exploitatie van Stap. De wijziging van het weerstandsvermogen wordt hierbij buiten beschouwing gelaten.

Soort kosten	2022 €	2022 % *
Administratiekostenvergoeding	441	0,09
Administratiekostenvergoeding meerwerk	37	0,01
Exploitatiekosten Stap	235	0,05
Overige kosten	40	0,01
Allocatie naar kosten vermogensbeheer	-74	-0,02
Totaal **	679	0,14

* Percentage van het gemiddeld belegd vermogen.

** Vanwege afrondingen kunnen sommaties van de getoonde cijfers afwijken van de totalen.

De administratievergoeding meerwerk bestaat in 2022 uit een vergoeding voor onder meer de begeleiding en voorbereiding van het risicobereidheidsonderzoek en het informatieverzoek van AFM voor de toezichtrapportage tweedepijlerpensioen. De overige kosten bestaan uit onderzoeken die zijn uitgevoerd en de mailingen die, voor onder meer het risicobereidheidsonderzoek, zijn uitgestuurd.

Kosten per deelnemer

De uitvoeringskosten pensioenbeheer per actieve deelnemer/pensioengerechtigde zijn in de volgende tabel weergegeven.

2022	
Uitvoeringskosten pensioenbeheer	
	€
Totale uitvoeringskosten pensioenbeheer (in € 1.000)	679
Uitvoeringskosten pensioenbeheer per actieve deelnemer/pensioengerechtigde (in €) *	528
* Deze kosten zijn vastgesteld conform de Aanbeveling Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie en exclusief de kosten vermogensbeheer.	

Voor de kosten per deelnemer/pensioengerechtigden is geen benchmark opgenomen, omdat de meerwaarde van het laten uitvoeren van een benchmark op dit moment niet opweegt tegen de vergoeding die daarvoor gevraagd wordt.

Kosten vermogensbeheer

Het bedrag van 1.969 betreft alle door de Pensioenkring betaalde kosten vermogensbeheer (direct en indirect).

2022	
Kosten vermogensbeheer	
Directe kosten vermogensbeheer	806
Indirecte kosten vermogensbeheer (ten laste van beleggingsresultaat)	1.163
Totale kosten van vermogensbeheer	1.969

De directe kosten vermogensbeheer bestaan uit de volgende posten:

- dienstverlening integraal balansbeheerder:
 - *beheervergoeding*: dit is een vaste beheervergoeding voor het operationeel vermogensbeheer per tijdsperiode die onafhankelijk is van de prestatie;
 - *vergoeding advies, administratie en rapportage*: dit is de vergoeding voor de integrale dienstverlening conform de uitbestedingsovereenkomst;
- overige directe kosten: dit betreft onder andere bankkosten en custody-kosten;
- allocatie van de exploitatiekosten van Stap die betrekking hebben op vermogensbeheer.

De hoogte van directe kosten vermogensbeheer (806) wijkt af van de weergave in de financiële opstelling (930). Een deel van deze directe kosten vermogensbeheer betreffen transactiekosten (38) en deze zijn hierna in de paragraaf Transactiekosten verantwoord. Daarnaast wordt een deel van de overige kosten (86) bij de vermogensbeheerder en in het bestuursverslag onder indirecte kosten verantwoord. De verschillen tussen de financiële opstelling en het bestuursverslag betreffen verschuivingen in de weergave en hebben geen invloed op het totaal aan kosten vermogensbeheer.

De indirecte kosten vermogensbeheer bestaan uit kosten die worden gemaakt binnen de onderliggende beleggingsfondsen. Deze bestaan uit de volgende posten:

- *beheervergoeding externe managers*: dit is een (basis) vergoeding per tijdsperiode die onafhankelijk is van de prestatie.
- *performance fee externe managers*: dit is een prestatieafhankelijke vergoeding voor het verslaan van de benchmark door een externe manager.
- *overige kosten*: dit betreft onder andere de vergoeding van de bewaarbank, administratiekosten, accountantskosten en juridische kosten.

De kosten vermogensbeheer worden gerapporteerd in euro's en als percentage van het gemiddelde van het totaal belegd vermogen. De volgende tabel geeft dit per beleggingscategorie weer. Een deel van de kosten is geschat. De schattingen zijn gebaseerd op opgaven van externe managers van kosten in onderliggende beleggingsstructuren.

Categorie beleggingen	2022 €	2022 % *
Aandelen	188	0,04
Private equity	231	0,05
Vastgoed	524	0,11
Vastrentende waarden	486	0,10
Overig	466	0,10
Totaal	1.895	0,39
Allocatie vanuit pensioenbeheer	74	0,02
Totaal **	1.969	0,40

* Percentage van het gemiddeld belegd vermogen
 ** Vanwege afrondingen kunnen sommaties van de getoonde cijfers afwijken van de totalen.

De kosten vermogensbeheer zijn als percentage van het gemiddeld belegd vermogen in 2022 0,40% en zijn bepaald over het gehele jaar 2022.

Transactiekosten

Deze kosten betreffen de toe- en uittredingsvergoedingen van de beleggingsfondsen, de transactiekosten van discretionaire portefeuilles en de derivatentransacties. Deze kosten zijn in het gerapporteerde rendement verwerkt.

Transactiekosten in beleggingsfondsen zijn wel onderdeel van het rendement, maar worden niet apart gespecificeerd. De transactiekosten zijn als volgt bepaald:

- aandelen: op basis van directe transactiekosten zoals commissie en belastingen en indirecte geschatte kosten zoals spread en marktimact. Indien deze kosten niet aanwezig zijn worden deze vastgesteld op basis van schattingen;
- vastrentende waarden en derivaten: van vastrentende waarden zijn de transactiekosten slechts bij benadering vast te stellen. Deze kosten zijn niet zichtbaar bij aan- en verkopen, maar zijn een impliciet onderdeel van de spread tussen bied- en laatkoersen. Binnen deze fondsen worden de transactiekosten geschat op basis van de gemiddelde spread gedurende het jaar en de som van aan- en verkopen;
- niet-beursgenoteerd vastgoed: de transactiekosten zijn gebaseerd op werkelijke kosten, vanuit opgave van de manager. Voorbeelden van deze transactiekosten zijn acquisitie-, aan- en verkoopkosten en notariskosten.

De (geschatte) transactiekosten, waaronder ook de kosten voor toe- en uittreding vallen, worden gerapporteerd in euro's en als een percentage van het gemiddelde van het totaal belegd vermogen.

Categorie beleggingen	2022 €	2022 % *
Aandelen	132	0,03
Vastrentende waarden	357	0,07
Derivaten	89	0,02
Totaal **	577	0,12

* Percentage van het gemiddeld belegd vermogen
 ** Vanwege afrondingen kunnen sommaties van de getoonde cijfers afwijken van de totalen.

In bovenstaande kosten is een bedrag van 208 begrepen voor toe- en uittredingskosten van de Pensioenkring. Het restant betreft werkelijke en geschatte transactiekosten van de beleggingen. Het grootste deel van deze kosten zijn gemaakt bij de start van de Pensioenkring in januari 2022.

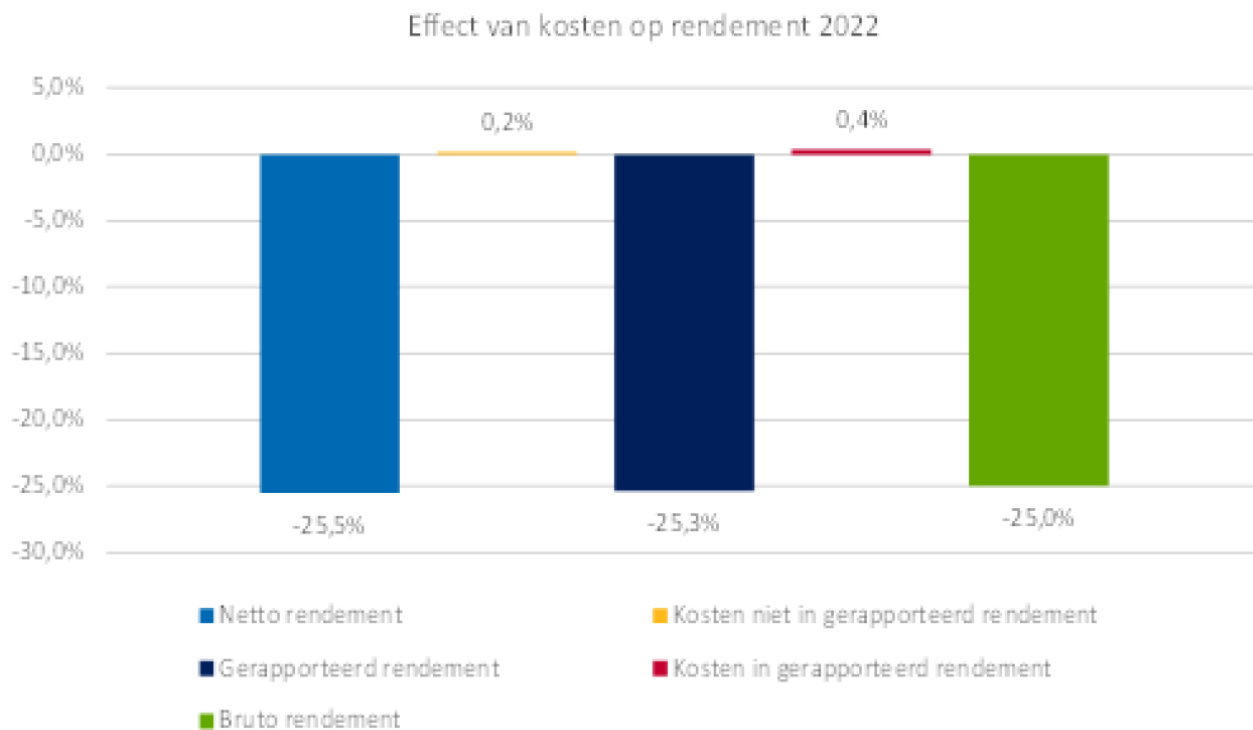
Beleggingskosten en relatie rendement, risico en kosten

De totale kosten vermogensbeheer in 2022 bedroegen 0,40% van het gemiddeld belegd vermogen. Van deze totale kosten bestaat 0,05%-punt uit prestatieafhankelijke vergoedingen. Dit wordt met name veroorzaakt door de geschatte prestatieafhankelijke vergoedingen van de vastgoedbeleggingen. Een deel van de beleggingsportefeuille wordt namelijk actief beheerd, met als uitgangspunt dat actief beheer voor de geselecteerde beleggingscategorieën op termijn een hoger rendement oplevert.

Het gerealiseerd relatief rendement op de actieve beleggingen was in 2022 negatief, waardoor de actieve beleggingen niet hebben bijgedragen aan een hoger rendement. Omdat de performance fee op transactiebasis wordt berekend, zijn de totale kosten uit prestatieafhankelijke vergoedingen dit jaar negatief.

Op totaalniveau is het actief risico in de beleggingsportefeuille beperkt. De ex-ante tracking error bedraagt eind 2022 0,3% op jaarbasis. Een tracking error van 0,3% geeft aan dat de kans dat het rendement van de portefeuille met maximaal 0,3% afwijkt van het rendement van de benchmark ongeveer 66,67% is. En er is ongeveer 5% kans dat de portefeuille met meer dan 0,6% (twee maal de tracking error) afwijkt van de benchmark.

Om het effect van de kosten in relatie tot het totale rendement van de Pensioenkring te duiden, geeft onderstaande grafiek weer welke kosten onderdeel uitmaken van het gerapporteerde rendement van de Pensioenkring en welke kosten hier buitenvallen. Ter vergelijking worden hierbij de cijfers over het voorgaande boekjaar getoond.

Toelichting grafiek:

Netto rendement	Rendement na kosten binnen en buiten de beleggingen.
Kosten niet in gerapporteerd rendement	Kosten die buiten de beleggingsportefeuille om betaald zijn.
Gerapporteerd rendement	Gerapporteerd rendement van de beleggingen
Kosten in gerapporteerd rendement	Kosten binnen de beleggingen (vermogensbeheer en transactiekosten).
Bruto rendement	Rendement zonder het effect van kosten.

Uitvoeringskosten en oordeel Bestuur

Het Bestuur van Stap vindt kostenbeheersing belangrijk. Daarom streeft het Bestuur naar een acceptabel kostenniveau in verhouding tot de kwaliteit van de uitvoering en besteedt het Bestuur aandacht aan de beheersing van de uitvoeringskosten voor pensioenbeheer en vermogensbeheer.

Jaarlijks wordt voor de Pensioenkring een begroting opgesteld. De realisatie van de uitvoeringskosten wordt door het Bestuursbureau gemonitord via de maand- en kwartaalrapportages van pensioenbeheer en vermogensbeheer. Op basis van de kwartaalrapportages en via een evaluatie van de uitbestedingsovereenkomsten wordt tevens de kwaliteit van de uitvoering gemonitord.

Het Bestuur heeft de uitvoeringskosten beoordeeld en vastgesteld dat deze verklaarbaar en acceptabel zijn in het licht van de gemaakte afspraken en op basis van een analyse uit de markt.

8.6 Financiële positie en herstelplan (FTK)

Dekkingsgraden

In 2022 is de rentetermijnstructuur (RTS) gestegen, waardoor de technische voorzieningen (TV) van de Pensioenkring zijn gedaald. De invoering van de tweede stap van de Ultimate Forward Rate (UFR) per 1 januari 2022 heeft dit effect licht getemperd. Per saldo heeft de rente in 2022 een positief effect gehad op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Een negatief beleggingsrendement van -25,7% en de toeslagverlening die eind 2022 is toegekend zorgden daarentegen voor een daling van de feitelijke dekkingsgraad. Uiteindelijk is de feitelijke dekkingsgraad in 2022 113,1%.

Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad van 119,3% lager dan de dekkingsgraad behorend bij het vereist vermogen van 119,5%, maar hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist vermogen van 104,1%. Daarmee is er ultimo 2022 sprake van een reservetekort. Eind 2022 bedraagt de dekkingsgraad op basis van marktrente 112,8%. De dekkingsgraad op basis van marktrente wordt bepaald door het pensioenvermogen te delen door de TV op marktwaarde.

Dekkingsgraad- en renteniveaus	
Cijfers in %	2022
Beleidsdekkingsgraad	119,3
Feitelijke Dekkingsgraad	113,1
Dekkingsgraad op basis van marktrente	112,8
Reële dekkingsgraad	91,2
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1
Vereiste dekkingsgraad	119,5
Rekenrente vaststelling TV	2,61

Herstelplan

DNB heeft op 11 februari 2022 laten weten dat voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland geen herstelplan ingediend hoefde te worden. Waar eerder de beleidsdekkingsgraad leidend was, heeft DNB besloten dat ondanks het feit dat er wettelijk gezien een tekort is, geen herstelplan ingediend hoeft te worden als de gerapporteerde feitelijke dekkingsgraad per 31 december 2021 (119,3%) hoger lag dan de dekkingsgraad die hoorde bij het vereist vermogen (119,0%) zoals deze per 31 december 2021 is gerapporteerd.

De situatie is eind 2022 gewijzigd, omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 (119,3%) lager ligt dan de dekkingsgraad die hoort bij het vereist vermogen (119,5%). Na overleg met DNB op 19 april 2023 is bevestigd dat geen herstelplan ingediend hoeft te worden.

Minimaal vereist vermogen

Indien de beleidsdekkingsgraad gedurende vijf achtereenvolgende jaren (6 peilmomenten) lager is dan het vermogen dat hoort bij het minimaal vereist vermogen, dienen de pensioenaanspraken en -rechten te worden gekort. Dit betreft de korting op basis van de Maatregel minimaal vereist eigen vermogen (de zogenoemde MVEV-korting). Het korten is hierbij onvoorwaardelijk, maar mag worden verdeeld over (maximaal) 10 jaar.

Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad (119,3%) hoger dan de dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist vermogen (104,1%). De MVEV-korting is per 31 december 2022 voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland dus niet aan de orde.

Toekomst Bestendig Indexeren (TBI)

Vanuit het wettelijk kader is toekomstbestendigheid het uitgangspunt voor toeslagverlening. Dit houdt onder meer in dat het beschikbare vermogen boven een beleidsdekkingsgraad van 110,0% bepalend is om een bepaalde toeslag levenslang toe te kunnen kennen. De levenslange toeslag wordt bepaald op grond van het verwachte gemiddelde toekomstige consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen. De grens voor Toekomst Bestendig Indexeren (TBI-grens) is de grens waarop de Pensioenkring op basis van toekomstbestendige toeslagverlening de volledige toeslag kan toekennen. Deze grens was voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland per 30 september 2022 gelijk aan 139,7%.

Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid van Pensioenkring TotalEnergies Nederland is voorwaardelijk. De toeslag op de pensioenaanspraken en -rechten van de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt gebaseerd op de wijziging van het consumentenprijsindexcijfer (CPI) voor alle huishoudens. Dit wordt bepaald aan de hand van de wijziging van de index over de periode oktober tot oktober van het jaar voorafgaande aan de toeslagverlening. Hiermee wordt bedoeld de stand van de consumentenprijsindex per 30 september van het voorafgaande jaar en de stand van dezelfde prijsindex per 30 september in het jaar van toekenning van de voorwaardelijke toeslag.

Per 1 januari 2023 is een toeslag van 7,76% verleend aan de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Richtlijnen voor toeslagen

Voor het toeslagbeleid van Pensioenkring TotalEnergies Nederland worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het toeslagbeleid is voorwaardelijk en is afhankelijk van het behaalde beleggingsrendement op lange termijn. Dit komt tot uitdrukking in de hoogte van de beleidsdekkingsgraad van de Pensioenkring. Met behaald beleggingsrendement wordt bedoeld het beleggingsrendement dat resteert na de toevoeging aan de technische voorzieningen van het benodigde rendement en de wijziging van de rentetermijnstructuur.
- Dit rendement wordt jaarlijks verwerkt via het eigen vermogen van de Pensioenkring. De te verlenen toeslag is daarmee in feite afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad (BDG) op enig moment.
- Toeslagen worden gegeven op grond van een toekomstbestendige toeslagverlening. Dit houdt in beginsel het volgende in:
 - bij een BDG die lager is dan 110% worden er geen toeslagen verleend;
 - bij een BDG boven de TBI-grens kan de volledige toeslag worden gegeven;
 - bij een BDG tussen de 110% en de TBI-grens kan een toeslag worden gegeven die naar verwachting in de toekomst te realiseren is (ongeveer naar rato).
- De BDG wordt bepaald door het gemiddelde van de feitelijke dekkingsgraden te nemen over de afgelopen 12 maanden. De BDG per 30 september is leidend voor de bepaling van de toeslag.
- De TBI-grens wordt jaarlijks bepaald door het vermogen vast te stellen wat nodig is boven een BDG van 110% om een levenslange samengestelde toeslag van de CPI te geven.
- Inhaaltoeslagen kunnen gegeven worden indien de BDG hoger is dan de TBI-grens en het vereist vermogen.
- Het Bestuur heeft de discretionaire bevoegdheid om binnen de wettelijke grenzen van de berekende toeslag af te wijken.

Inhaaltoeslag

Bij het voormalige Total Pensioenfonds zijn in de periode van 1 januari 2008 tot en met 1 januari 2012 achterstanden in het toekennen van toeslagen en de geambieerde pensioenopbouw ontstaan. Daarnaast zijn in deze periode de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten en de pensioenopbouw gekort. Wanneer de BDG boven de TBI-grens uitkomt, mag 20% van het vermogen boven deze grens gebruikt worden voor het ongedaan maken van kortingen en/of het inhalen van gemiste toeslagen. Het inhalen van een eventuele indexatieachterstand en herstel van kortingen uit de periode van 1 januari 2008 tot en met 1 januari 2012 zal als volgt worden toegepast:

- volledige toeslagverlening;
- inhaal van indexatieachterstand;
- herstel van kortingen op opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten;
- herstel van korting op pensioenopbouw;
- herstel geambieerde pensioenopbouw.

8.7 Actuariële paragraaf

Het verloop van de technische voorzieningen werd voor een groot deel bepaald door de bewegingen van markttrentes en beleggingsrendementen, de verleende toeslagen en de collectieve waardeoverdracht vanuit de voormalige Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland.

In onderstaande tabel staat een analyse van het actuariële resultaat. Hierbij worden de actuariële uitgangspunten van de Pensioenkring vergeleken met de werkelijke actuariële ontwikkelingen over het verslagjaar. De bedragen wijken af van de bedragen in de jaarrekening, die boekhoudkundig zijn bepaald.

(bedragen x € 1.000)	
Categorie resultaat	2022
Resultaat op beleggingen	-158.856
Resultaat op wijziging RTS	147.532
Resultaat op premie	-4.391
Resultaat op waardeoverdrachten	97.579
Resultaat op kosten	47
Resultaat op uitkeringen	17
Resultaat op kanssystemen	386
Resultaat op toeslagverlening	-27.936
Resultaat op overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen	-1.718
Resultaat op andere oorzaken	-6
Totaal saldo van baten en lasten	52.654

Toelichting actuariel resultaat

In 2022 zijn de volgende belangrijke effecten in het actuariel resultaat te onderscheiden. Genoemde bedragen zijn vermeld in € 1.000, tenzij anders is aangegeven.

Beleggingen

Onder beleggingsrendementen worden verstaan:

- alle directe en indirecte beleggingsopbrengsten inclusief kosten vermogensbeheer;
- de benodigde intresttoevoeging aan de technische voorzieningen. Deze wordt vastgesteld aan de hand van de eerstejaars 'spot rate' uit de door DNB gepubliceerde RTS per jaar aan de start van de analyseperiode.

Het resultaat op beleggingen in het boekjaar bedraagt -158.856. Op dit resultaat is uitgebreid ingegaan in het hoofdstuk 'Vermogensbeheer'. Het resultaat op beleggingen draagt in 2022 negatief bij aan de dekkingsgraad.

Wijziging rentetermijnstructuur (RTS)

De RTS ultimo 2022 ligt gemiddeld genomen boven de RTS ultimo 2021. Wanneer beide curves worden uitgedrukt in één gemiddeld rentepercentage is de rente in 2022 met circa 2,61%-punt gestegen. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorzieningen en dus tot een positief resultaat. Het resultaat hiervan bedraagt 147.917.

Daarnaast heeft DNB in 2020 besloten om de nieuwe UFR-methode gefaseerd in te voeren. De invoering van de tweede stap heeft per 1 januari 2022 plaatsgevonden. Hiervan is het resultaat -385. Het totaal resultaat van de wijziging van de rente bedraagt 147.532.

Premie

In 2022 is de opbouw van pensioenverplichtingen gefinancierd op basis van een premie van 30,9% van de totale pensioenpremiegrondslag. De premie ligt onder het niveau van de kostendeekkende premie (zie ook "Kostendeekkende premie"). Het resultaat op de premie bedraagt -4.391.

Waardeoverdrachten

Per 1 januari 2022 zijn de pensioenaanspraken en -rechten van de voormalige Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland met een collectieve waardeoverdracht overgegaan naar Stap Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Dit verklaart grotendeels het resultaat op waardeoverdrachten van 97.579.

Kanssystemen

Aan het vaststellen van de technische voorzieningen liggen kanssystemen ten grondslag. De belangrijkste zijn sterfte en arbeidsongeschiktheid. Het resultaat op kanssystemen bedraagt 386

Toeslagverlening

In het boekjaar is (gedeeltelijke) toeslag verleend van 7,76% aan de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van de Pensioenkring. Het resultaat op toeslagverlening bedraagt -27.936.

Overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen

Het resultaat op overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen bedraagt -1.718. Dit resultaat wordt onder andere veroorzaakt door overgang naar de Prognosetafel AG2022 (-2.543), de actualisatie van de ervaringssterfte (-1.139) en de kostenvoorziening (1.964).

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie bestaat uit een actuariel benodigde premie voor de pensioenopbouw, de risicodekkingen voor overlijden en arbeidsongeschiktheid, de solvabiliteitsopslag en opslag voor toekomstige uitvoeringskosten.

In de volgende tabel is een overzicht van de kostendekkende premie opgenomen. De kostendekkende premie is berekend op basis van de rentetermijnstructuur. De gedempte premie is gebaseerd op de rendementscurve die is vastgesteld met het verwacht rendement op basis van het strategisch beleggingsbeleid en daarna gecorrigeerd is voor inflatie. Deze curve geldt voor de periode van 1 januari 2022 tot 1 januari 2027. De solvabiliteitsopslag is gelijk aan het vereist eigen vermogen gebaseerd op het strategisch beleggingsbeleid. Als peildatum voor het vereist eigen vermogen geldt het jaareinde van het jaar voorafgaand aan het gerapporteerde verslagjaar.

Premie voor risico Pensioenkring (bedragen x € 1.000)		Premie RTS	Premie gedempt	Premie feitelijk
Actuariel benodigde premie voor inkoop onvoorwaardelijke onderdelen van de regeling	regulier	14.713	6.110	8.654
	risicopremie overlijden	425	425	425
Opslag voor toekomstige uitvoeringskosten		310	138	189
De risicopremie voor WIA-excedent en premiervrijstelling bij invaliditeit		365	365	365
Toetswaarde premie		15.813	7.038	9.633
Overige premie				
Opslag VEV		2.973	1.297	1.811
Opslag uitvoeringskosten		533	533	533
Actuariel benodigde premie voor inkoop voorwaardelijke onderdelen van de regeling			2.924	
Totaal		19.319	11.792	11.977

De Pensioenkring voldoet aan de eis dat de feitelijke premie minimaal gelijk moet zijn aan de gedempte premie.

Vereist vermogen

Het vereist vermogen is gebaseerd op de strategische portefeuilles en is vastgesteld op 119,5%. Indien het vereist vermogen bepaald zou zijn op basis van de actuele beleggingen zou deze uitkomen op 121,4%.

8.8 Risicoparagraaf

Bij het bepalen van het beleid en het nemen van belangrijke besluiten maakt het Bestuur een afweging tussen risico, rendement en beheersing van de risico's. Daarbij heeft het Bestuur bovendien grenzen (risicobereidheid) gedefinieerd aan de omvang van de risico's. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de Pensioenkring. In 2022 zijn geen wijzigingen aangebracht in de risicobereidheid van de Pensioenkring.

Integraal Risicomanagement

In het hoofdstuk Integraal Risicomanagement van Stap is de beschrijving van het Integraal Risicomanagement op instellingsniveau opgenomen. Deze beschrijving is van toepassing op alle Pensioenkringen.

Doelstellingen en risicobereidheid

Op het niveau van de Pensioenkringen zijn specifieke doelstellingen voor de Pensioenkringen bepaald. Hierbij is een verdeling gemaakt naar financiële en niet-financiële doelstellingen. Om deze doelstellingen te behalen is per Pensioenkring de risicobereidheid bepaald. In onderstaande tabel wordt de risicobereidheid voor de doelstellingen op het niveau van de Pensioenkring weergegeven. Voor de risicobereidheid bij de doelstellingen op het niveau van Stap wordt verwezen naar het hoofdstuk Integraal Risicomanagement.

Doelstelling niveau Pensioenkring	Risicobereidheid Pensioenkring TotalEnergies Nederland
Financiële doelstellingen	
Verantwoorde pensioenopbouw binnen de Pensioenkring.	De minimale premiedekkingsgraad van Pensioenkring TotalEnergies Nederland voldoet aan de afspraken die zijn gemaakt met de sociale partners (opdrachtaanvaarding).
Behoud nominale aanspraken binnen de Pensioenkring.	Risicobereidheid op korte termijn: Risicobereidheid op korte termijn wordt uitgedrukt in termen van het vereist eigen vermogen (VEV). Hierbij wordt een bandbreedte gehanteerd tussen 15% en 23%. Het VEV wordt hierbij berekend op de door DNB voorgeschreven methode.

Doelstelling niveau Pensioenkring	Risicobereidheid Pensioenkring TotalEnergies Nederland
Streven naar waardevast houden van pensioenrechten. Specifiek voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland is dit vertaald naar: een voorwaardelijke toeslagambitie van 100% van de maatstaf. De maatstaf wordt vastgesteld als de procentuele jaarstijging van het consumentenprijsindexcijfer (CPI) alle huishoudens (niet afgeleid) per 30 september.	Risicobereidheid op korte termijn: Risicobereidheid op korte termijn wordt uitgedrukt in termen van VEV. Hierbij wordt een bandbreedte gehanteerd tussen 15% en 23%. Het VEV wordt hierbij berekend op de door DNB voorgeschreven methode. Risicobereidheid op lange termijn: Passend binnen de gestelde grenzen uit de “aanvangs”-haalbaarheidstoets. Gebaseerd op de voorgeschreven uitgangspunten en parameters van de haalbaarheidstoets (hierna: “HBT”) is een drietal beleidskaders geformuleerd: • Vanuit de financiële positie waarbij aan het VEV wordt voldaan, is de ondergrens op fondsniveau van het verwacht pensioenresultaat 90% voor de mediaan uit de HBT. • Vanuit de actuele financiële positie aan het einde van een boekjaar, is de ondergrens op fondsniveau van het verwacht pensioenresultaat 90% voor de mediaan uit de HBT op actuele financiële positie; • Vanuit de actuele financiële positie is de afwijking voor het 5% worst case scenario maximaal 40%.
Niet-financiële doelstellingen	
Adequate communicatie. Specifiek voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland is dit vertaald naar: 1. Een proactieve en inzichtelijke deelnemerscommunicatie zodat deelnemers bewust zijn van hun pensioeninkomen en in staat zijn naar eigen inzicht keuzes te maken over hun pensioen. 2. Kennis en inzicht verschaffen aan de werkgever voor een passende arbeidsvoorwaarde pensioen.	De risicobereidheid is risicoavers. Uitgangspunt is dat alle deelnemers en werkgever juist, volledig en tijdig geïnformeerd worden.

Financieel crisisplan

Voor de Pensioenkring is een financieel crisisplan opgesteld. In dit financieel crisisplan zijn maatregelen beschreven die het Bestuur kan inzetten wanneer op korte termijn de financiële positie van de Pensioenkring zich bevindt op of snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstellingen van de Pensioenkring in gevaar komt. Het financieel crisisplan vormt hiermee een handleiding voor het Bestuur voor de wijze waarop het zal handelen. Het financieel crisisplan is onderdeel van de ABTN en wordt jaarlijks getoetst en waar nodig aangepast aan de actualiteit.

Risico-inschatting en -beheersing

Zoals in het hoofdstuk Integraal Risicomanagement is benoemd identificeert en beoordeelt het Bestuur van Stap de risico's van Stap en de Pensioenkringen op een gestructureerde wijze met een RSA. De geïdentificeerde risico's worden door het Bestuur kwalitatief beoordeeld voor de kans dat deze risico's zich manifesteren, alsmede voor de impact die deze risico's hebben op het behalen van de doelstellingen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar het bruto risico, het netto risico en de risico reactie. Zo wordt er inzicht verkregen in de risico's die Stap loopt, welke beheersmaatregelen zijn genomen en de effectiviteit daarvan, evenals in de beheersmaatregelen die nog genomen moeten worden of gewenst zijn.

Voor boekjaar 2022 heeft de RSA begin 2022 plaatsgevonden op het niveau van Stap en op het niveau van de Pensioenkringen. De RSA betreft alle risico's die Stap onderscheidt. Daaronder zijn de Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA) en het risico self assessment voor ICT (RSA ICT) als bijzondere aandachtsgebieden begrepen.

Risico's met mogelijke impact op financiële positie Pensioenkring

Elke Pensioenkring heeft te maken met financiële risico's om haar doelstellingen behalen. Het Bestuur is van mening dat door het inzetten van effectieve beheersmaatregelen de impact op een ongunstige gebeurtenis wordt verkleind. Hieronder wordt voor de belangrijkste financiële risico's toegelicht wat de impact van deze mogelijk ongunstige gebeurtenissen is op de financiële positie van de Pensioenkring.

Solvabiliteitsrisico

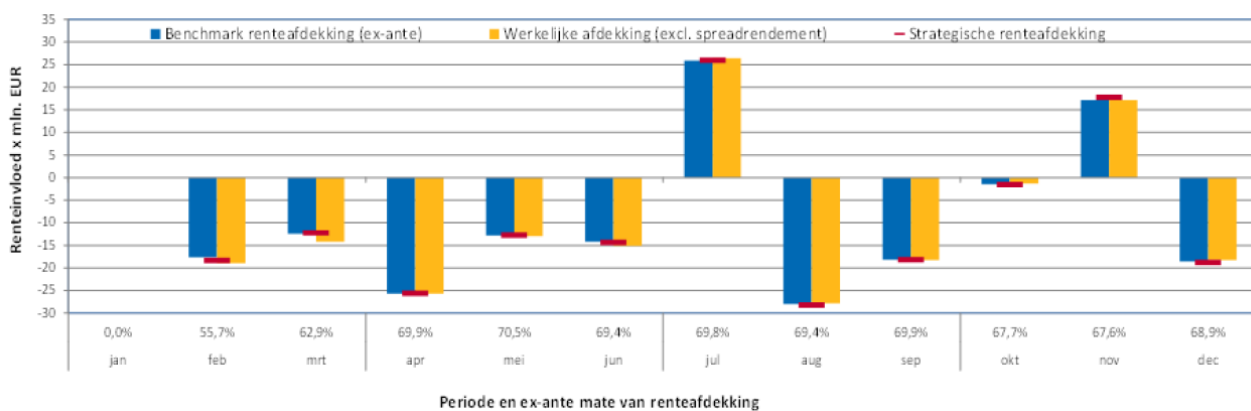
Het belangrijkste risico van de Pensioenkring is het solvabiliteitsrisico. Dit is het risico dat de Pensioenkring op lange termijn de pensioenverplichtingen niet kan nakomen. Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient de Pensioenkring over voldoende buffers in het vermogen te beschikken. De vereiste buffers voor het vereist eigen vermogen worden vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Ook wordt door middel van een ALM-studie inzicht verkregen in de toekomstige ontwikkeling van de solvabiliteit. In een ALM-studie wordt namelijk het premiebeleid, het toeslagbeleid en het beleggingsbeleid integraal getoetst.

Matchings-/Renterisico

Pensioenkring TotalEnergies Nederland loopt renterisico over de verplichtingen omdat de verplichtingen in waarde veranderen als gevolg van mutaties in de marktrente. Om het renterisico af te dekken maakt Pensioenkring TotalEnergies Nederland gebruik van vastrentende waarden en renteswaps. Wanneer de rente daalt zullen de verplichtingen toenemen, maar daar staat een waarde stijging van de afdekkingsportefeuille tegenover. Hiermee wordt het renterisico dat een Pensioenkring loopt (deels) afgedekt. Het percentage van het renterisico van de verplichtingen dat wordt afgedekt is afhankelijk van het renteniveau. Via een rentestafel wordt bij lagere renteniveaus een lager percentage van het renterisico afgedekt en vice versa bij hogere renteniveaus. Rondom de strategische mate van afdekking van het renterisico wordt een bandbreedte van 3%-punt boven en onder dit gewicht gehanteerd. Binnen deze marges kan de mate van afdekking van het renterisico vrij bewegen zonder aanvullende maatregelen te nemen. Wanneer de mate van afdekking van het renterisico zich buiten deze marges bevindt vindt bijsturing plaats.

Naast het risico dat het algehele renteniveau daalt, bestaat ook het risico dat de beleggingen de waarde mutatie van de verplichtingen niet kunnen opvangen vanwege rentemutaties die per looptijd verschillend zijn (curverisico). Rentes met korte looptijden (0 tot 5 jaar) kunnen namelijk anders bewegen dan rentes met langere looptijden (bijvoorbeeld 30 jaar). Om dit risico te beheersen maakt de Pensioenkring gebruik van bandbreedtes per looptijdbucket. Per looptijdbucket wordt gemonitord of de afdekking van het renterisico zich binnen de vooraf gestelde bandbreedtes bevindt. Wanneer de gestelde bandbreedte wordt overschreden vindt bijsturing plaats.

De volgende figuur toont de gerealiseerde afdekking van het renterisico ten opzichte van de strategische afdekking van het renterisico en de ex-ante mate van afdekking van het renterisico, zoals op de laatste dag van de voorgaande maand is vastgesteld. Zichtbaar is dat gedurende 2022 zowel de benchmark voor de afdekking van het renterisico als de werkelijke afdekking van het renterisico zich dicht bij strategische mate van afdekking van het renterisico bevonden. Indien de benchmark voor de afdekking van het renterisico zich buiten de bandbreedte (+/- 3%-punt) bevindt, worden transacties uitgevoerd om de afdekking van het renterisico bij te sturen naar de strategische mate van de afdekking van het renterisico.

Toelichting grafiek:

- De blauwe balken tonen de ex-ante mate van afdekking van het renterisico (benchmark afdekking) zoals op maandeinde van de voorgaande maand is vastgesteld. In feite is dit de verwachte afdekking van het renterisico gedurende de daarop volgende maand. De benchmark afdekking van het renterisico wordt bepaald aan de hand van de actuele rentegevoeligheid van renteswaps en beleggingen die een onderdeel zijn van de matching portefeuille en de actuele rentegevoeligheid van de verplichtingen. Deze waarde is weergegeven in de horizontale as.
- De rode horizontale strepen tonen de strategisch gewenste mate van afdekking van het renterisico. De strategische mate van afdekking van het renterisico is afhankelijk van de huidige rentestand. Periodiek wordt gemonitord of de benchmark afdekking van het renterisico zich binnen de bandbreedtes rondom de strategische mate van afdekking van het renterisico bevindt.
- De gele balken tonen de waardeontwikkeling van de vastrentende waarden en renteswaps als gevolg van de rentemutatie (exclusief het spreadrendement).
- De afdekking van het renterisico wordt maandelijks berekend door de rentegevoeligheid van de beleggingen te delen door de rentegevoeligheid van de verplichtingen.

Gedurende 2022 heeft zich de volgende gebeurtenis voor dit risico voorgedaan:

- De marktrente is gedurende 2022 per saldo gestegen. De Pensioenkring hanteert een vaste afdekking, waardoor het afdekkingspercentage onafhankelijk is van het renteniveau.

Marktrisiko

Marktrisiko is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten. Voor de Pensioenkring heeft dit risico betrekking op de portefeuille zakelijke waarden. Het risico van de vastrentende waarden valt onder het krediet- en renterisico. De portefeuille zakelijke waarden bestaat uit aandelenbeleggingen. Hierbij vinden de beleggingen wereldwijd plaats. Door de spreiding binnen de portefeuille (diversificatie) wordt het prijsrisico gedempt en dat is daarmee één van de belangrijkste mitigerende beheersmaatregelen.

Daarnaast is de periodieke ALM-studie een belangrijk beheersingsinstrument om vast te stellen of gekozen portefeuille met zakelijke waarden voldoet aan het gewenste risico versus rendementsafweging.

Scenario's dekkingsgraad voor markt- en renterisico per eind 2022

De volgende tabel geeft de gevoeligheid van de dekkingsgraad (op basis van de rentetermijnstructuur inclusief UFR) weer voor het rente- en aandelenrisico waarbij beide risico's zich gecombineerd voordoen. De actuele portefeuille geldt als uitgangspunt. Dat wil zeggen dat de actuele mate van afdekking van het renterisico wordt gehanteerd. Er wordt verondersteld dat beide risico's zich manifesteren als een instantane schok, dus als een schok ineens zonder tussenstappen. De afdekking van het renterisico blijft dan ook in de gehele schok hetzelfde en wordt dus niet gedurende de schok aangepast conform de rentestaffel. Verder wordt verondersteld dat de andere beleggingen onveranderd blijven. De aandelenkoersen variëren hierbij tussen de -20% en +20%. De rente varieert tussen -1,5% en +1,5% ten opzichte van het renteniveau op het einde van de maand.

Rente	-1,50%	-1,00%	-0,50%	0,00%	0,50%	1,00%	1,50%
Aandelen							
20%	111,3	114,0	117,0	120,2	123,6	127,3	131,1
10%	108,5	111,0	113,7	116,6	119,8	123,2	126,8
0%	105,6	107,9	110,4	113,1	116,0	119,1	122,4
-10%	102,8	104,8	107,1	109,6	112,2	115,0	118,0
-20%	100,0	101,8	103,8	106,0	108,4	111,0	113,7

Gedurende 2022 hebben zich de volgende gebeurtenissen voor dit risico voorgedaan:

- Naast het renterisico vormde het zakelijke waarden risico in 2022 het grootste risico voor de Pensioenkring. Een schok (volgens de in de standaardtoets van DNB gedefinieerde negatieve gebeurtenis), die zich met een kans van 2,5% geïsoleerd kan voordoen, leidt tot een significant effect op de dekkingsgraad op basis van de UFR. Van de geïsoleerde schokken vormt het zakelijke waarden risico het grootste risico voor de dekkingsgraad.
- Afgelopen jaar eindigden de aandelenmarkten op een verlies. Aandelenkoersen in ontwikkelde markten daalden met circa 13% (gemeten in lokale valuta). Het jaar 2022 stond in het teken van een negatief sentiment als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de opgelopen inflatie. De centrale banken verhoogden in 2022 de rente om de inflatie omlaag te brengen. Het verkrappende beleid van de centrale banken resulteerde in een ongunstig klimaat voor zakelijke waarden categorieën en dat leverde een negatieve bijdrage aan de dekkingsgraadontwikkeling. De flink gestegen rente had uiteindelijk een positief effect op de dekkingsgraad.

Valutarisico

De verplichtingen van de Pensioenkring luiden in euro's. Binnen de beleggingsportefeuille wordt wereldwijd belegd. Hierdoor ontstaat valutarisico. Valutarisico is het risico dat de beleggingsportefeuille in waarde daalt als gevolg van het zwakker worden van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Afhankelijk van de beleggingscategorie is de valuta van notering niet per definitie een goede indicatie voor het daadwerkelijke valutarisico. Voor obligaties geldt normaliter dat de valuta van notering een goede indicatie is van het daadwerkelijke valutarisico omdat de te verwachten kasstromen vaststaan in de valuta van notering. Dit pleit voor het afdekken van vreemde valuta voor obligaties. Binnen obligaties opkomende markten mag maximaal voor 20% in lokale valuta worden belegd. Beleggingen in lokale valuta worden voor de afdekking van het valutarisico beschouwd als USD beleggingen en worden dan ook conform het beleid voor de USD voor 100% afgedekt. Aandelen zijn aan meerdere directe en indirecte valutarisico's onderhevig en de valuta van notering is steeds meer slechts een rapportagevaluta. Dit geldt vooral voor multinationals. Het internationale karakter van ondernemingsactiviteiten pleit voor het slechts deels afdekken van het valutarisico van aandelen. Daarom wordt binnen de categorie aandelen de exposure naar USD, GBP en JPY voor 50% afgedekt.

De Pensioenkring dekt valutarisico af door middel van een overlay. De bandbreedtes rondom de strategische afdekkingspercentages bedragen +/- 10%.

Het afdekken van valutarisico brengt verschillende kosten met zich mee. Deze zijn grofweg in vier categorieën onder te verdelen:

- Het renteverschil tussen de twee valuta. Indien de risicovrije rente in vreemde valuta hoger is, worden de kosten voor het afdekken ook hoger;
- Een cross currency basisspread, die het gevolg is van liquiditeit en vraag/aanbod;
- Transactiekosten voor het afsluiten/tegensluiten van de benodigde derivaten;
- Operationele kosten voor het mogelijk maken en beheer van valutarisico-afdekking.

Een belangrijke kostencomponent in de afdekking van het valutarisico is het renteverschil tussen de rente in het land van de betreffende valuta en de rente in de Eurozone. Hoe groter dit verschil, hoe groter de kosten. Omdat de theorie die stelt dat de wisselkoers dit renteverschil goed zal maken in praktijk niet volledig opgaat, kan dit renteverschil als een verwachte kostenpost of opbrengst bestempeld worden.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat tegenpartijen van de Pensioenkring hun verplichtingen niet of niet volledig nakomen. De Pensioenkring loopt tegenpartijrisico op de tegenpartijen voor derivaten en heeft het tegenpartijrisico voor derivaten deels gemitigeerd door gebruik te maken van central clearing en uitwisselen van onderpand.

Daarnaast loopt de Pensioenkring kredietrisico op de beleggingen in vastrentende waarden. Door te beleggen in breed gespreide portefeuilles met bedrijfsobligaties, staatsobligaties opkomende markten en Nederlandse hypotheeklen wordt het specifieke risico van individuele debiteuren beheerst. De risico's van deze categorieën voor de balans van de Pensioenkring zijn meegewogen in de ALM-studie. Ter compensatie van de exposure naar kredietrisico wordt naar verwachting een risicopremie verdiend.

Liquiditeitsrisico open Pensioenkring

Pensioenkringen kennen drie bronnen van liquiditeitsbehoefte: pensioenuitkeringen, onderpand voor derivaten en efficiënt portefeuillebeheer. Het primaire belang is om aan de financiële verplichtingen (pensioenuitkeringen en onderpand derivaten) te voldoen. De Pensioenkring is een open Pensioenkring met premie-inkomsten. Dit betekent dat de uitkeringen vanuit de premie-inkomsten en aanvullend vanuit de kasstromen van de vastrentende waarden en het belegd vermogen gefinancierd dienen te worden.

De beleggingsportefeuille van de Pensioenkring is voor het grootste deel belegd in liquide beleggingscategorieën, die snel verkocht kunnen worden. Daarnaast worden kasbuffers aangehouden voor de uitvoering van operationele activiteiten en het beheer van onderpand uit hoofde van het gebruik van derivaten. Eén keer per jaar, in het kader van de beleggingsplancycclus, wordt voor de Pensioenkring een liquiditeitstoets uitgevoerd. Binnen de liquiditeitstoets wordt gekeken in hoeverre de portefeuille past binnen de grenzen van het liquiditeitsbudget.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico heeft betrekking op alle verzekeringstechnische grondslagen die voor de Pensioenkring een risico vormen. Het belangrijkste verzekeringstechnisch risico voor de Pensioenkring is het langlevensrisico. Dit betreft het risico dat deelnemers langer leven dan verondersteld bij de vaststelling van de technische voorzieningen. Bij de vaststelling van het verzekeringstechnisch risico als onderdeel van het vereist eigen vermogen wordt voor het sterfterisico onderscheid gemaakt tussen procesrisico, trendsterfteonzekerheid en negatieve stochastische afwijkingen.

ESG-risico

ESG-risico's zijn risico's die verband houden met milieu, sociale verhoudingen en ondernemingsbestuur. De risico's vloeien voort uit de invloed die de activiteiten van een onderneming hebben op de omgeving (bijvoorbeeld land, water, lucht en ecosystemen), de maatschappij en de manier waarop ondernemingen beheerd zijn. Materialisatie van deze risico's kan, naast reputatie schade, materiële invloed hebben op de waarde van een onderneming.

De mate waarin de Pensioenkring is blootgesteld aan de ESG-risico's en de beheersing daarvan is afhankelijk van de samenstelling van de beleggingsportefeuille. In beginsel wordt een combinatie van meerdere instrumenten ingezet om deze risico's te beperken, dan wel te mitigeren: stemmen, screening en dialoog, uitsluitingen en ESG-integratie. Het MVB-beleid van Stap bevat richtlijnen met betrekking tot ESG-risicobeheersing op portefeuilleniveau. Daarnaast is MVB een vast onderdeel van de investment cases, die gehanteerd worden voor het vaststellen van het strategisch beleid per beleggingscategorie.

Toelichting niet-financiële risico's

De niet financiële risico's zijn voor Stap op instellingsniveau uitgewerkt in het hoofdstuk Integraal Risicomanagement. Op het niveau van de Pensioenkringen zijn de volgende belangrijkste niet-financiële risico's onderkend.

Omgevingsrisico

De Pensioenkringen van Stap zijn, net als de hele pensioensector, onderhevig aan diverse ontwikkelingen, zoals de rente- en inflatieontwikkelingen, de volatiliteit op de financiële markten, de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, de overgang naar een CO₂ neutrale samenleving en overige nieuwe (Europese) wet- en regelgeving. Als omgevingsrisico is dan ook het risico van het niet tijdig of adequaat inspelen op van buiten Stap komende veranderingen op het gebied van reputatie en ondernemingsklimaat geïdentificeerd.

Met de oprichting en inrichting van Stap is reeds beoogd in te spelen op (toekomstige) ontwikkelingen in de pensioensector. Door het, in afstemming met de strategische partners, voortdurend monitoren van de ontwikkelingen in de pensioensector en financiële markten en het hierop inspelen in de uitvoering van het beleid, acht Stap het netto risico voldoende beheerst. Het Bestuur zorgt daarbij voor een adequate en tijdige communicatie naar de deelnemers, Belanghebbendenorganen en andere stakeholders van Stap.

Uitbestedingsrisico

Onder het uitbestedingsrisico voor de Pensioenkringen verstaat Stap het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden of door derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

Voor de beheersing van het uitbestedingsrisico heeft Stap onder andere de volgende beheersmaatregelen getroffen:

- Stap beschikt over marktconforme uitbestedingsovereenkomsten met al haar uitbestedingspartners, die voldoen aan de wettelijke regels op het gebied van uitbesteding.
- De afspraken omtrent de uitbestede werkzaamheden en informatieverschaffing zijn contractueel vastgelegd in een Service Level Agreement met bijbehorende kritische performance indicatoren.
- Stap ontvangt en beoordeelt periodieke rapportages van haar strategische uitbestedingspartners (maand-, kwartaal-, SLA- en risicorapportages), die in de bestuursadviescommissies en bestuursvergaderingen worden besproken.

- Stap vormt een oordeel over de kwaliteit van de interne beheersing bij de uitbestedingspartijen en over de maatregelen die de uitbestedingspartijen nemen om de kwaliteit te verbeteren op basis van extern gecertificeerde ISAE 3402-type II verklaringen en aanvullende assurance verklaringen.
- Stap voert periodiek strategisch overleg met de uitbestedingspartners en monitort, mede met het oog op de transitie naar de Wet toekomst pensioenen, het verandermanagement van de uitbestedingspartners.

IT-risico

De beschikbaarheid en beveiliging van IT-systemen wordt onderkend als een belangrijk risico. Door het niet beschikbaar zijn van (belangrijke) IT systemen en/of de IT omgeving bestaat het risico van operationele verstoringen. Daarnaast bestaat het risico bij niet adequate IT beveiliging, dat informatie toegankelijk wordt voor niet-geautoriseerde gebruikers en/of dat niet geautoriseerde gebruikers het functioneren van de IT systemen verhinderen of veranderen. Dit risico beperkt zich niet tot de IT-omgeving van Stap, maar omvat tevens de IT-omgeving van de uitbestedingspartners. De genoemde IT-risico's kunnen daarom van invloed zijn op de dienstverlening aan de deelnemers.

Voor de beheersing van het IT-risico heeft Stap onder andere de volgende beheersmaatregelen getroffen:

- Het ICT-beleid, het Informatiebeveiligingsbeleid en het privacy beleid van Stap worden periodiek geëvalueerd en geactualiseerd en er worden maatregelen ter beheersing van het risico. Het ICT-beleid en het Informatiebeveiligingsbeleid is gerelateerd aan het Uitbestedingsbeleid en hierin zijn adviezen van de externe partij Quint verwerkt.
- Gedurende het jaar monitort Stap of de beheersing van het IT-risico bij de uitbestedingspartners overeenkomt met het beleid aan de hand van onder meer de SLA- en risicorapportages. Daarnaast rapporteren de uitbestedingspartners over de voor het IT-risico getroffen maatregelen en de interne beheersing via de ISAE 3402 type II rapportages.
- Op basis van de ISAE 3402 type II rapportages en aanvullende assurance verklaringen vormt Stap zich een oordeel over de kwaliteit van de interne beheersing voor het IT-risico bij de uitbestedingspartners en over de maatregelen die de uitbestedingspartners nemen om de kwaliteit te verbeteren.
- Daarnaast wordt periodiek een RSA ICT uitgevoerd. Daarbij wordt onder andere gebruik gemaakt van het COBIT-raamwerk van de uitbestedingspartners en enkele belangrijke aandachtsgebieden betreffen cyberrisico's en datakwaliteit. Medio 2022 is het self assessment informatiebeveiliging conform het Toetsingskader Informatiebeveiliging van DNB in samenwerking met de externe partij afgerond. Hierbij is vastgesteld dat de door Stap (13 beheersmaatregelen), TKP en Aegon AM getroffen beheersmaatregelen voldoen aan het gewenste volwassenheidsniveau van de 58 beheersmaatregelen uit het model van DNB.

Door de hoge mate van digitalisering van de bedrijfsvoering en de afhankelijkheid hiervan, onderkent Stap het toenemende risico op cyberaanvallen. De analyse van de verhoogde gevoeligheid voor cybercrime maakt deel uit van de RSA ICT en de SIRA. Om dit risico te mitigeren heeft Stap het ICT- en Informatiebeveiligings-beleid geïmplementeerd en maatregelen getroffen. Zo laat de uitvoeringsorganisatie periodiek penetratietesten uitvoeren en worden (mogelijke) beveiligingsproblemen direct opgevolgd. Zowel bij de uitbestedingspartners als bij Stap heeft dit in 2022 niet tot incidenten, gerichte aanvallen (zoals DDoS) of andere verstoringen van de dienstverlening geleid. Alle maatregelen in het kader van informatiebeveiliging zijn in werking en worden continu gemonitord. En met het oog op de thuiswerksituatie zijn er extra activiteiten op het gebied van bewustzijn uitgevoerd om medewerkers blijvend alert te houden.

In het kader van het nieuwe pensioenstelsel onderkent Stap het risico dat de IT-systemen hiervoor tijdig aangepast dienen te worden. TKP informeert Stap periodiek over de voortgang van de wijzigingen die doorgevoerd moeten worden in de (administratieve) systemen als gevolg van de Wet toekomst pensioenen en de herijking van haar veranderportfolio. Stap heeft binnen het programma "Pensioenakkoord binnen Stap" nadrukkelijk aandacht voor het TKP programma Wet toekomst pensioenen.

Juridisch risico

Stap opereert als financiële instelling in een omgeving die de sterk gereguleerd is en de komende jaren flink verandert. De pensioensector krijgt te maken met aangepaste wetgeving, zoals onder meer de Wet toekomst pensioenen. Daarnaast is sprake van toenemende vereisten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. Tevens lanceert de Europese Commissie (EC) de komende jaren regelgeving om de digitale weerbaarheid te vergroten en om financieel-economische criminaliteit effectiever tegen te gaan.

Voor het vergroten van de digitale weerbaarheid van de sector heeft de Europese Commissie (EC) een voorstel voor een verordening uitgebracht: de Digital Operational Resilience Act (DORA). DORA stelt eisen aan financiële organisaties ten aanzien van IT-risicomanagement, IT-incidenten, het periodiek testen van de digitale weerbaarheid en de beheersing van risico's bij uitbesteding aan (kritieke) derden. Daarbij wordt rekening gehouden met de grootte, het risicoprofiel en het systeembelang van de individuele organisaties. DORA wordt met ingang van januari 2025 ingevoerd en Stap bereid zich hier samen met de uitbestedingspartners op voor.

Ook werkt de EC aan een nieuw kader voor de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Het doel hiervan is een gelijk speelveld te creëren tussen EU-jurisdicties voor het toezicht, gericht op het voorkomen van financieel-economische criminaliteit. Om te zorgen dat dit kader beter werkt, wil de EU een specifieke antiwitwasautoriteit oprichten. Ondertussen zet Nederland in op meer mogelijkheden voor instellingen om onderling informatie uit te wisselen. Kennisdeling vergroot het zicht op financieel-economische criminaliteit.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een verhoogd risico dat Stap niet voldoet aan wet- en regelgeving. Ter beheersing van dit juridisch risico maakt Stap gebruik van de binnen het Bestuur, het Bestuursbureau en bij de uitbestedingspartners aanwezige (juridische) kennis en kunde. Tevens heeft Stap een externe Compliance Officer aangesteld die en wordt waar nodig juridische expertise ingehuurd.

Ontwikkelingen in 2023

Situatie Oekraïne en Rusland

De oorlog tussen Oekraïne en Rusland domineert op sinds 24 februari 2022 de wereldpolitiek, de financiële markten en de olie- en energieprijzen. De Pensioenkring verstrekt via Stap geen uitkeringen aan pensioengerechtigden uit Rusland, maar de Pensioenkring heeft wel beleggingen in Rusland en Oekraïne. Echter, de blootstelling aan beleggingen in Rusland en Oekraïne is relatief beperkt, onder andere door het uitsluitingsbeleid waardoor er sinds 2019 niet belegd is in Russische staatsobligaties.

De Pensioenkring belegt zeer beperkt in aandelen en obligaties van Russische en Oekraïense bedrijven en belegt niet in aandelen of obligaties uit Wit Rusland. Als gevolg van de ingestelde sancties mag er niet worden gehandeld in bepaalde (Russische) bedrijven. Daarnaast ligt de handel van aandelen die genoteerd staan in Rusland momenteel stil, waardoor waarderingen onzeker zijn en het onzeker is of de aandelen verkocht kunnen worden. Voor de beleggingen via de AIM MM fondsen is besloten dat alle nieuwe investeringen in Russische en Wit-Russische aandelen en obligaties zijn stopgezet. Een indirect effect is de toegenomen onzekerheid op de financiële markten en een daarmee gepaard gaand negatief sentiment. Stap zal de ontwikkelingen nauwgezet blijven volgen.

Wet toekomst pensioenen (Wtp)

In 2020 is het project Pensioenakkoord binnen Stap gestart. In de oriëntatiefase (2020/2021) zijn er door Stap drie werkgroepen gevormd: techniek, governance en propositie. Door de werkgroep techniek zijn verkennende kwantitatieve analyses uitgevoerd. De onderwerpen invaren en transitie FTK zijn uitvoerig aan bod gekomen. De werkgroep governance heeft voor de verschillende Pensioenkringen een inventarisatie gemaakt van de rollen en verantwoordelijkheden bij een overgang naar het nieuwe stelsel. De werkgroep propositie heeft een analyse uitgevoerd ten aanzien van de proposities die Stap aan gaat bieden. In 2021 zijn de uitkomsten van oriëntatiefase gepresenteerd aan de Belanghebbendenorganen. In februari 2021 heeft Stap ook gereageerd op de internetconsultatie 'Wet toekomst pensioenen', gepubliceerd op 16 december 2020. Stap onderschrijft en ondersteunt de noodzaak van de voorgestelde herziening van de tweede pijler.

In de complexe overgang van het oude stelsel naar het nieuwe stelsel ziet Stap voor algemeen pensioenfondsen een belangrijke rol weggelegd. Algemeen pensioenfondsen kunnen oplossingen bieden in het nieuwe stelsel en daarnaast ook collectiviteiten vanuit het verleden borgen. De wetgeving is op 30 mei 2023 definitief geworden en Stap gaat door met de projectmatige voorbereiding voor de Wet toekomst pensioenen. De Wtp is een vast agendapunt geworden bij alle commissievergaderingen en hiermee onderdeel van de governance van Stap. Er is een coördinatieteam gevormd dat bestaat uit twee bestuursleden en de directie van het Bestuursbureau en dat onder andere zorgt voor volledige dekking qua onderwerpen via de commissies en het binnen de gestelde kaders prioriteren van onderwerpen en uitzetten van opdrachten. Tevens bewaakt het coördinatieteam de tijdlijnen, afhankelijkheden en volledigheid van uitwerking.

Stap en haar uitbestedingspartners zijn er klaar voor om de komende jaren de bestaande en toekomstige klanten te begeleiden in een zorgeloze transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Stap faciliteert zowel solidaire als flexibele pensioenregelingen, alsmede een combinatie van de contracten en mogelijkheden voor niet-actieve verzekerde regelingen. Ook blijft Stap het huidige FTK uitvoeren voor collectiviteiten die in het huidige pensioenstelsel blijven.

Gewijzigde UFR per 1 januari 2023

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft eind 2022 aangegeven dat de nieuwe UFR-methode, zoals geadviseerd door de Commissie Parameters 2022, per 1 januari 2023 wordt ingevoerd. Het advies van de Commissie is om de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur dichter aan te laten sluiten bij de marktrente. Onder andere het startpunt voor het extrapoleren verschuift van 30 naar 50 jaar. Deze wijziging wordt in boekjaar 2023 verantwoord. Voor de Pensioenkring is de impact van de invoering van de nieuwe UFR-methode een minimale verlaging van de dekkingsgraad per 1 januari 2023.

8.9 Verslag van het Belanghebbendenorgaan van Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Belanghebbendenorgaan Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Het Belanghebbendenorgaan van Pensioenkring TotalEnergies Nederland is per 1 januari 2022 ingesteld. Dat is de datum waarop Pensioenkring TotalEnergies Nederland van start is gegaan.

Samenstelling Belanghebbendenorgaan Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Het Belanghebbendenorgaan bestaat uit vier leden en deze leden vertegenwoordigen de geledingen van de werkgever, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Op 1 februari 2023 is Alex van Schaik gestopt als voorzitter van het Belanghebbendenorgaan, omdat hij uit dienst is getreden bij de werkgever. In de december vergadering heeft het Belanghebbendenorgaan de heer Van Schaik bedankt voor zijn bijdrage aan het Belanghebbendenorgaan. Hierbij is ook de grote waardering uitgesproken voor de wijze waarop hij de overdracht van Total Pensioenfonds Nederland naar Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft begeleid. De heer Van Schaik is opgevolgd door de heer Jaap Schepen.

De samenstelling van het Belanghebbendenorgaan is op het moment van vaststellen van het jaarverslag als volgt:

- Jeroen ten Berg - namens de deelnemers
- Gijs van Dalen - namens de pensioengerechtigden
- Jan Riedijk - namens de werkgevers
- Jaap Schepen (voorzitter) - namens de werkgevers

In 2022 heeft er een verkiezingsprocedure plaatsgevonden. Bij de procedure onder de deelnemers heeft de heer Pim Ravia zich kandidaat gesteld en is hij verkozen. Op dit moment is hij toevoerder bij de vergaderingen. Hij zal in 2023 naar verwachting de positie van de heer Ten Berg overnemen. Daarnaast is mevrouw Annelies de Wolf toevoerder bij het Belanghebbendenorgaan. Zij zal in 2024 Jaap Schepen opvolgen.

Taken en bevoegdheden

De taken en bevoegdheden van het Belanghebbendenorgaan worden bepaald door het wettelijke kader, de Code Pensioenfonds, de statuten en de reglementen van Stap.

Vergaderingen van het Belanghebbendenorgaan in 2022

Het Belanghebbendenorgaan heeft in 2022 twee vergaderingen gehad met het Bestuur. De eerste vergadering stond in het teken van de finale afronding van de collectieve waardeoverdracht naar Stap. De tweede vergadering vond plaats in december. In deze vergadering zijn onderwerpen zoals het beleggingsplan 2023, de pensioenopbouw en premie voor 2023, het pensioenreglement 2023, de toeslagverlening, het communicatiejaarplan en het jaarplan 2023 van de Pensioenkring behandeld.

Het Belanghebbendenorgaan heeft in 2022 vier eigen vergaderingen gehad. Bij deze vergaderingen is een delegatie van het Bestuursbureau aanwezig geweest. In deze vergaderingen zijn de onderwerpen behandeld die in de vergaderingen met het Bestuur op de agenda stonden. Verder zijn onder meer de volgende onderwerpen behandeld:

- de Wet toekomst pensioenen;

- de haalbaarheidstoets;
- de rapportages van Pensioenkring TotalEnergies Nederland;
- het risicobereidheidsonderzoek;
- de actuariële grondslagen, waaronder de ervaringssterfte.

Informatie-uitwisseling

Het Belanghebbendenorgaan ontvangt informatie en rapportages over de Pensioenkring van het Bestuursbureau via een eigen digitale vergaderomgeving. Dit betreft onder andere maand- en kwartaalrapportages en per kwartaal een risicomanagementrapportage. Daarnaast ontvangt het Belanghebbendenorgaan tenminste maandelijks een nieuwsbrief over de actualiteiten. Deze frequentie wordt verhoogd wanneer hiertoe aanleiding is. Daarnaast hebben de leden van Belanghebbendenorgaan toegang tot SPO Perform.

Stap heeft in 2022 twee themadagen voor leden van Belanghebbendenorganen georganiseerd. Tijdens de themadagen zijn onderwerpen behandeld zoals de Wet toekomst pensioenen, het IMVB-convenant en thematisch beleggen, een bewustwordingssessie voor compliance en keuzebegeleiding. Een aantal leden van het Belanghebbendenorgaan van Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft deze themadagen bijgewoond.

Verslag over 2022

Het Belanghebbendenorgaan heeft in 2022 goedkeuring verleend aan:

- het beleggingsplan 2023;
- het jaarplan 2023 van de Pensioenkring;
- de selectie van een externe partij en de opzet voor het onderzoek naar de risicobereidheid van de deelnemers;
- de bevriezing van het niveau van de afdekking van het renterisico op 70%;
- toepassing van het alternatieve ingroeipad voor de prijsinflatie voor het Toekomst Bestendig Indexeren;
- het toepassen van de AMvB voor extra indexatie.

Het Belanghebbendenorgaan heeft in 2022 advies gegeven over:

- het deel-jaarverslag 2021 met de financiële opstelling van de Pensioenkring over 2021;
- de ABTN 2022 van de Pensioenkring;
- de actuariële grondslagen, waaronder de ervaringssterfte;
- het pensioenreglement 2023 van de Pensioenkring;
- het communicatiejaarplan 2023 van de Pensioenkring.

In de eigen vergaderingen van het Belanghebbendenorgaan zijn de maand- en kwartaalrapportages en de risicomanagementrapportages van de Pensioenkring behandeld. Het Belanghebbendenorgaan heeft in de eigen vergaderingen verdiepende vragen gesteld naar aanleiding van deze rapportages. Deze zijn door het Bestuursbureau beantwoord.

Zelfevaluatie

De zelfevaluatie over 2022 is besproken op 7 mei 2023. Over het algemeen is het Belanghebbendenorgaan tevreden met zijn eigen functioneren. De samenstelling is gebalanceerd en elk lid levert zijn bijdrage. De geschiktheid, vastgelegd in de geschiktheidsmatrix, is goed. De rolverdeling tussen het Belanghebbendenorgaan en het Bestuur is helder en wordt goed gevolgd. De onderlinge samenwerking is uitstekend.

Vooruitblik

Voor 2023 staan er naast de reguliere zaken twee belangrijke thema's op onze agenda. De Wet toekomst pensioenen zal verder vorm krijgen in 2023. De insteek van sociale partners is om als Pensioenkring in 2026 de overgang naar het nieuwe stelsel te maken. Daarnaast willen wij ons in 2023 graag verdiepen in het beleid rond Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Daarvoor zal in juli een themaochtend worden georganiseerd.

Bevindingen

Deze verklaring heeft betrekking op het verslagjaar 2022. Het Belanghebbendenorgaan heeft de volgende bevindingen.

Financieel

Het verloop van de dekkingsgraad werd in 2022 bepaald door drie factoren met elk afzonderlijk een bijzonder groot effect. Enerzijds is de rente sterk gestegen, anderzijds was het beleggingsrendement over alle beleggingscategorieën flink negatief. Per saldo was het effect van de rente en het beleggingsrendement op de dekkingsgraad positief.

Door de toeslagverlening van 7,76% per eind december is 2022 uiteindelijk afgesloten met een lagere actuele dekkingsgraad dan het aan het begin van het jaar. De actuele dekkingsgraad is gedaald naar 113,1% (119,7% per eind 2021). De beleidsdekkingsgraad is hoger geëindigd op 119,3% (113,2% per eind 2021).

Toeslagverlening

De financiële situatie van de Pensioenkring was per 30 september 2022 goed genoeg voor een gedeeltelijke toeslag. Eind 2022 heeft er overleg plaatsgevonden met de sociale partners over het gebruikmaken van de AMvB en zodanig meer indexatie te kunnen geven. Naar aanleiding van dit overleg hebben de sociale partners de intentie tot invaren uitgesproken. Dit bood het Bestuur de ruimte om extra te indexeren. De pensioenen werden op 31 december 2022 verhoogd met 7,76%. Naast de reguliere toeslag van 4,46% is er dus gebruik gemaakt van de AMvB voor extra indexatie.

Beleggingen

Het totale beleggingsrendement in 2022 bedroeg -25,3%. De afdekking van het renterisico had vanwege de hogere rente een negatief effect op het rendement en dat gold ook voor de afdekking van het valutarisico. Exclusief de afdekking van het renterisico en de afdekking van het valutarisico bedroeg het rendement -12,7%. Dit is iets slechter dan de benchmark (-12,2%).

Gegeven het beleggingsbeleid en de marktbewegingen in 2022 is het negatieve resultaat min of meer in lijn met de benchmark. Uiteraard is het eindresultaat vanuit beleggingsoogpunt teleurstellend.

Verslaglegging en verantwoording

Het Belanghebbendenorgaan is van mening dat de verslaglegging en het afleggen van verantwoording goed en professioneel geregeld zijn. De maandelijkse verslaglegging en de kwartaalrapportages stellen het Belanghebbendenorgaan voldoende in staat het Bestuur en de uitvoerders te beoordelen.

Het risicobeleid wordt goed in kaart gebracht door Stap en met het Belanghebbendenorgaan besproken. Het jaarverslag is uitgebreid en biedt voor de lezer voldoende inzicht.

Het totale oordeel

Op grond van het voorgaande komt het Belanghebbendenorgaan tot het volgende totale oordeel.

Het Belanghebbendenorgaan adviseert op grond van het voorgaande positief over het deel-jaarverslag 2022 met de financiële opstelling van Pensioenkring TotalEnergies Nederland en spreekt tevens zijn waardering uit naar het Bestuur van Stap over de wijze waarop het zich ingezet heeft om Pensioenkring TotalEnergies Nederland tijdig en zorgvuldig te betrekken bij en te informeren over het te voeren beleid. Het Belanghebbendenorgaan is Stap zeer erkentelijk voor de professionele en gedegen waardeoverdracht van Total Pensioenfonds Nederland naar Stap Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Een en ander is uitstekend verlopen en de begeleiding van het Belanghebbendenorgaan wordt erg gewaardeerd.

's-Gravenhage, 17 mei 2023

Belanghebbendenorgaan Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Jeroen ten Berg

Gijs van Dalen

Jan Riedijk

Jaap Schepen

Reactie Bestuur

Met waardering voor de betrokkenheid van de leden van het Belanghebbendenorgaan heeft het Bestuur kennis genomen van het verslag van het Belanghebbendenorgaan van Pensioenkring TotalEnergies Nederland en het positieve oordeel over het in 2022 gevoerde beleid.

Het Bestuur bedankt het Belanghebbendenorgaan van Pensioenkring Pensioenkring TotalEnergies Nederland voor de verrichte werkzaamheden en kijkt er naar uit de constructieve samenwerking met het Belanghebbendenorgaan in de toekomst voort te zetten.

**17. Financiële opstelling Pensioenkring TotalEnergies
Nederland**

17.1 Balans per 31 december 2022

(na resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000)		31-12-2022
ACTIVA		
Beleggingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	1	
Vastgoed beleggingen		41.457
Aandelen		142.664
Vastrentende waarden		221.477
Derivaten		4.942
Overige beleggingen		107.494
		518.034
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	2	54
Vorderingen en overlopende activa	3	1.835
Overige activa	4	107
TOTAAL ACTIVA		520.030
PASSIVA		
Algemene reserve Pensioenkring TotalEnergies Nederland	5	52.654
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	6	402.036
Derivaten	7	63.727
Overige schulden en overlopende passiva	8	1.613
TOTAAL PASSIVA		520.030

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans.

17.2 Staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)		2022
BATEN		
Premiebijdragen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	9	12.001
Beleggingsresultaten risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	10	-161.513
Baten uit herverzekering	11	54
TOTAAL BATEN		-149.458
LASTEN		
Pensioenuitkeringen	12	13.198
Pensioenuitvoeringskosten	13	679
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	14	
Pensioenopbouw		15.772
Toeslagverlening		27.936
Rentetoevoeging		-2.559
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-13.482
Wijziging marktrente		-147.532
Wijziging actuariële grondslagen		3.682
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten		520.504
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		-2.339
		401.982
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	15	54
Saldo herverzekering	16	51
Saldo overdrachten van rechten	17	-618.083
Overige lasten	18	7
TOTAAL LASTEN		-202.112
Saldo van baten en lasten		52.654
<i>Bestemming van het saldo van baten en lasten</i>		
Algemene reserve Pensioenkring TotalEnergies Nederland		52.654
Totaal saldo van baten en lasten		52.654

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten.

17.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

(bedragen x € 1.000)		2022
KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN		
Ontvangsten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico TotalEnergies Nederland	11.252	
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	618.289	
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	12	
Ontvangen inzake weerstandsvermogen	0	
		629.553
Uitgaven		
Betaalde pensioenuitkeringen	-12.926	
Betaald in verband met overdracht van rechten	-206	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-596	
Afdracht inzake weerstandsvermogen	-917	
Overige uitgaven	-71	
		-14.716
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten		614.837
KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	5.784	
Verkopen en aflossingen van beleggingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	684.093	
		689.877
Uitgaven		
Aankopen beleggingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	-1.234.009	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-754	
		-1.234.763
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten		-544.886
Netto kasstroom		69.951
Koers-/omrekenverschillen		802
Mutatie liquide middelen		70.753
Liquide middelen per 1 januari		0
Liquide middelen per 31 december		70.753
Mutatie liquide middelen		70.753
Waarvan:		
Voor risico Pensioenkring (4)		107
Binnen de beleggingsportefuille		70.646
Liquide middelen per 31 december		70.753

Liquide middelen binnen de beleggingsportefeuille:

- Cash collateral

64.697

- Liquide middelen bij de vermogensbeheerder

5.949

Totaal (1)

70.646

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans.

17.4 Toelichting financiële opstelling Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Algemeen

Activiteiten

Pensioenkring TotalEnergies Nederland, is een Pensioenkring met een eigen afgescheiden positie binnen Stichting Algemeen Pensioenfonds Stap (Stap). Pensioenkring TotalEnergies Nederland is op 1 januari 2022 opgericht en is ontstaan na een collectieve waardeoverdracht vanuit Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland.

Het doel van Pensioenkring TotalEnergies Nederland is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden voor ouderdom en overlijden. Tevens verstrekt Pensioenkring TotalEnergies Nederland uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. De Belastingdienst hanteert voor Stap (inclusief de Pensioenkringen) één fiscaal nummer. Daarom treedt Stap voor bepaalde geldstromen, zoals uitkeringen, als kassier op voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Pensioenkring TotalEnergies Nederland geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de aangesloten ondernemingen.

Pensioenkring TotalEnergies is op 1 januari 2022 opgericht. Daarom zijn er geen vergelijkende cijfers van toepassing.

Overeenstemmingsverklaring

De financiële opstelling is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het Bestuur heeft op 31 mei 2023 deze financiële opstelling vastgesteld.

Referenties

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

Grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen in de financiële opstelling van Pensioenkring TotalEnergies Nederland zijn vermeld in € 1.000, tenzij anders is aangegeven.

Continuïteitsveronderstelling

De financiële opstelling van Pensioenkring TotalEnergies Nederland is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. Voor de toelichting op de continuïteit wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar Pensioenkring TotalEnergies Nederland zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De financiële opstelling van Pensioenkring TotalEnergies Nederland is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de financiële opstelling van Pensioenkring TotalEnergies Nederland verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

De koersen van de belangrijkste valuta in euro's zijn:

	31 december 2022	Gemiddeld 2022
USD	0,9370	0,9495
GBP	1,1271	1,1726
JPY	0,0071	0,0072

Schattingswijziging

De financiële opstelling is in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW opgesteld en dit vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende posten in de financiële opstelling. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

In september 2022 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap de Prognosetafel AG2022 gepubliceerd. De Pensioenkring is per 30 september 2022 overgegaan op deze prognosetafel en dit heeft een verhogend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van 2.543 en daardoor een negatief effect op de dekkingsgraad van 0,7%-punt. Ook heeft een aanpassing van de correctiefactoren op sterftekansen, ofwel de ervaringssterfte, plaatsgevonden. Deze aanpassing is doorgevoerd per 31 december 2022 en heeft een verhogend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van 1.139 en daardoor een negatief effect op de dekkingsgraad van 0,3%-punt.

Dekkingsgraden

De feitelijke dekkingsgraad van Pensioenkring TotalEnergies Nederland wordt berekend door op balansdatum het pensioenvermogen te delen door de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De reële dekkingsgraad wordt berekend als de dekkingsgraad gedeeld door de grens voor Toekomst Bestendig Indexeren (TBI-grens) per 30 september 2022. De TBI-grens per 30 september van een jaar is bepalend voor het besluit of volledig toeslag op basis van Toekomstig Bestendig Indexeren kan worden toegekend.

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. Bij de bepaling van de beleidsdekkingsgraad wordt steeds gebruik gemaakt van de meest actuele inschatting van de betreffende dekkingsgraden.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Onder waardering op actuele waarde wordt verstaan: het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

De waardering van participaties in beleggingsinstellingen geschiedt tegen actuele waarde. Voor beursgenoteerde beleggingsinstellingen is dit de marktnotering per balansdatum. De waardering in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen geschiedt tegen de netto vermogenswaarde per balansdatum, die is gebaseerd op de actuele waarde.

Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Niet beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende taxatiewaarde. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de marktnotering per balansdatum. De waardering in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen geschiedt tegen de netto vermogenswaarde per balansdatum, die gebaseerd is op de actuele waarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de marktnotering per balansdatum.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de ultimo boekjaar geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijden.

De beleggingen in het MM Dutch Mortgage Fund worden gekwalificeerd als beleggingen waarvan de waarde is vastgesteld op basis van een waarderingsmodel. De bepaling van de waarde van de hypothecaire vorderingen binnen de onderliggende hypotheekfondsen geschiedt door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren en rekening houdend met vervroegde aflossingen.

De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op marktwaarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Indien een derivatenpositie negatief is wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. De actuele waarde van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft in het eigen vermogen van de betreffende beleggingsfondsen per balansdatum.

Onder de overige beleggingen worden tevens vorderingen en schulden voor de beleggingen gepresenteerd.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Bij de waardering worden de bij een verzekeraar verzekerde pensioenuitkeringen contant gemaakt met de rentetermijnstructuur en de actuariële grondslagen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Conform RJ 610 paragraaf 224 is de latente vordering op de verzekeraar gelijkgesteld aan het herverzekeringsdeel technische voorzieningen. De kredietwaardigheid van de verzekeraar is dusdanig dat het Bestuur van mening is dat een eventueel kredietrisico niet significant is en daardoor afwaardering voor het kredietrisico niet benodigd is.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen van tegoeden in verband met beleggingstransacties behoren niet tot de overige activa.

Algemene reserve Pensioenkring TotalEnergies Nederland

De algemene reserve van Pensioenkring TotalEnergies Nederland wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van Pensioenkring TotalEnergies Nederland en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van Pensioenkring TotalEnergies Nederland wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele renteterminstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het Bestuur besloten of toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken worden verleend. Alle per balansdatum bestaande besluiten tot toeslagverlening (ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex-ante- condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

De actuariële grondslagen en veronderstellingen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland zijn vastgesteld conform de bepalingen in de Pensioenwet, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen voor de voorziening verzekeringsverplichtingen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- De voorziening pensioenverplichtingen wordt berekend als de contante waarde van de op de balansdatum opgebouwde pensioenen inclusief de eventueel op 1 januari toe te kennen verhoging in verband met toeslagverlening.
- Voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt de voorziening pensioenverplichtingen voor het arbeidsongeschikte deel berekend als de contante waarde van de op de pensioendatum in uitzicht gestelde pensioenen bij een tot die datum voortgezette pensioenopbouw.
- Voor mannen en vrouwen is gebruik gemaakt van de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2022. Om rekening te houden met het gegeven dat de populatie van de Pensioenkring af kan wijken van de totale populatie waarop de prognosetafel is gebaseerd, worden leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op de sterftekansen toegepast. Deze correctiefactoren zijn in 2022 vastgesteld met het Demographic Horizons™ model van Aon.

- De leeftijd per de berekeningsdatum wordt vastgesteld in dagen nauwkeurig.
- Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw wordt gesteld op 2,56 jaar. Het leeftijdsverschil tussen vrouw en man wordt gesteld op 1,63 jaar.
- De reservering voor partnerpensioen wordt voor pensioendatum bepaald op basis van partnerfrequenties. Na pensioendatum wordt uitgegaan van een bepaalde partner.
- Voor het latent wezenpensioen wordt 5,0% van de voorziening pensioenverplichtingen voor het latent nabestaandenpensioen van actieve, premievrije en arbeidsongeschikte deelnemers gereserveerd.
- Ter dekking van toekomstige administratiekosten en excassokosten (uitvoeringskosten) is een separate kostenvoorziening gevormd.
- Als rekenrente voor de voorziening pensioenverplichtingen wordt de rentetermijnstructuur per 31 december van het betreffende boekjaar zoals die door DNB is gepubliceerd gehanteerd.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Bij de waardering worden de verzekerde pensioenuitkeringen contant gemaakt met de rentetermijnstructuur en de actuariële grondslagen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de technische voorzieningen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat van het betreffende boekjaar.

Premiebijdragen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Beleggingsresultaten risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de financiële opstelling van Pensioenkring TotalEnergies Nederland wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden in dit verband rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten verstaan.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten vermogensbeheer worden de kosten voor fiduciair beheer verstaan. Deze kosten worden verantwoord op basis van de opgave van de vermogensbeheerder.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen en dergelijke. Deze kosten worden verantwoord op basis van de opgave van de vermogensbeheerder.

Mutatie weerstandsvermogen

De mutatie weerstandsvermogen betreft het afgedragen bedrag aan Stap. In geval van een storting wordt deze als last verantwoord en in geval van vordering als bate. De financiering van het weerstandsvermogen vindt plaats door:

- Een opslag van 0,2% op de pensioenpremie;
- Een opslag van 0,2% op de koopsom bij een collectieve waardeoverdracht, danwel vanuit de vrijval van de kostenvoorziening;
- Een afslag van 0,2% op het bruto beleggingsrendement bij autonome groei van het belegd vermogen;
- Een onttrekking ter grootte van 0,2% van de wettelijke overdrachtswaarde bij inkomende individuele waardeoverdrachten;
- Saldering van het rendement op het belegde weerstandsvermogen ten gunste of ten laste van het bruto beleggingsrendement;
- Een onttrekking als gevolg van een uitgaande collectieve waardeoverdracht.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Stap berekent kosten door aan Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Het gaat daarbij om de volgende componenten:

- Uitvoeringskosten pensioenbeheer: administratiekostenvergoeding voor de pensioenadministratie bij TKP en meerwerk-activiteiten die conform afspraak worden doorbelast.
- Exploitatiekosten Stap: vaste bedragen die op maandbasis in rekening worden gebracht en kosten gemaakt door derde partijen die conform gemaakte afspraken worden doorbelast.
- Overige pensioenuitvoeringskosten die conform afspraak door de Pensioenkring danwel een aangesloten werkgever worden betaald.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Toeslagverlening

Het toeslagbeleid van Pensioenkring TotalEnergies is voorwaardelijk. De toeslag op de aanspraken op ouderdomspensioen van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt gebaseerd op de wijziging van het consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens. Dit wordt bepaald aan de hand van de wijziging van de index over de maand september voorafgaande aan de verlening en de maand september van het daaraan voorafgaande jaar. Een negatieve inflatie (deflatie) zal niet leiden tot een neerwaartse aanpassing. Het toeslagpercentage zal alsdan gesteld worden op 0. Het streven is een realistisch toeslagbeleid op basis van het consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens. Het beleid is erop gericht om op de lange termijn circa 100% van de stijging van de prijsindex door middel van toeslagen te compenseren.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,486% op basis van de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval voor de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijzigingen actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien voor de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen voor sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van de Pensioenkring.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het Bestuur. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Een resultaat op overdrachten kan ontstaan doordat de vrijval van de voorziening pensioenverplichtingen plaatsvindt op basis van de actuariële grondslagen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland, terwijl het bedrag dat wordt overgedragen gebaseerd is op de wettelijke factoren voor waardeoverdrachten. De tarieven van Pensioenkring TotalEnergies Nederland wijken af van de wettelijke tarieven.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

De overige mutaties ontstaan door mutaties in de aanspraken door overlijden en pensioneren.

Saldo herverzekeringen

De inkomende en uitgaande geldstromen worden gesaldeerd opgenomen en verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen onder de overige activa, de liquide middelen en de op korte termijn zeer liquide activa onder de overige beleggingen. De op korte termijn zeer liquide activa zijn die beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.

17.5 Toelichting op de balans per 31 december 2022

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Vastgoed beleggingen	41.457
Aandelen	142.664
Vastrentende waarden	221.477
Derivaten	4.942
Overige beleggingen	107.494
Totaal	518.034

(bedragen x € 1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	0	0	0	0	0	0
Aankopen	65.425	748.501	382.261	1.418	106.315	1.303.920
Verkopen	-25.805	-573.706	-104.403	20.598	-777	-684.093
Herwaardering	1.837	-32.131	-56.381	-80.801	1.982	-165.494
Overige mutaties	0	0	0	0	-26	-26
Stand per 31 december 2022	41.457	142.664	221.477	-58.785	107.494	454.307
Schuldpositie derivaten (credit)						63.727
Totaal						518.034

De overige mutaties bij overige beleggingen bestaan uit toe- en afname van liquide middelen binnen de beleggingsportefeuille en de mutaties binnen de vorderingen en schulden voor de beleggingen, die onder de overige beleggingen worden gepresenteerd.

De overige beleggingen hebben betrekking op participaties in het Money Market fund (11.027), liquide middelen bij de vermogensbeheerder (5.948), private equity (25.781), een cash collateral (64.697) en overige vorderingen (41). Deze vorderingen zijn kortlopend.

Het economisch risico ligt bij Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Het juridisch eigendom is ondergebracht bij Stap.

Vastgoed beleggingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Indirecte vastgoedbeleggingen, zijn de participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastgoed	41.457
Totaal	41.457

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5% van de betreffende beleggingscategorie.

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Blue Sky Group Real Estate Europe Core Priv.	11.896	28,7%
Blue Sky Group Real Estate USA Private Active	11.562	27,9%
Blue Sky Group Real Estate Netherlands Core	9.600	23,2%
Blue Sky Group RE Asia Pacific Core Private	8.314	20,1%
Totaal	41.372	99,8%

Aandelen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Beursgenoteerde en niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen		142.664
Totaal		142.664

Ultimo boekjaar zijn er geen posities binnen de betreffende beleggingscategorie met een belang groter dan 5%.

De Pensioenkring belegt niet in de werkgever.

Vastrentende waarden

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Obligaties		88.811
Niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden		86.408
Hypotheekfondsen		46.258
Totaal		221.477

De waarde in de Hypotheekfondsen betreffen beleggingen in het MM Dutch Mortgage Fund.

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5% van de betreffende beleggingscategorie:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Duitse staatsobligaties	41.116	18,6%
Nederlandse staatsobligaties	22.297	10,1%
Totaal	63.413	28,6%

Derivaten

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Valutaderivaten		4.858
Rentederivaten		-63.643
Totaal		-58.785

In de bovenstaande weergave zijn zowel de positieve als de negatieve derivatenposities meegenomen. Een toelichting op de derivatenposities is opgenomen in de paragraaf Risicobeheer.

Overige beleggingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Money Market fund	11.027
Cash collateral	64.697
Private equity	25.781
Vordering inzake beleggingen	41
Liquide middelen bij de vermogensbeheerder	5.948
Totaal	107.494

De vorderingen en schulden voor de beleggingen worden niet separaat op de balans onder de overige vorderingen en schulden gepresenteerd, maar zijn onder de overige beleggingen opgenomen. De vorderingen en eventuele schulden zijn kortlopend.

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5% van de overige beleggingen:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Blue Sky Group Private Equity US II	13.450	12,5%
BlackRock ICS Euro Liquidity Fund	11.027	10,3%
Asia Alternatives CP V	5.807	5,4%
Totaal	30.284	28,2%

Securities lending

Pensioenkring TotalEnergies Nederland participeert niet in securities lending programma's.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van Pensioenkring TotalEnergies Nederland kan gebruik worden gemaakt van afgeleide marktnoteringen. Echter, voor het MM Dutch Mortgage Fund wordt gebruik gemaakt van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

(bedragen x € 1.000)	Genoteerde marktprijzen	Afgeleide markt- noteringen	Waarderings- modellen	Overig	Totaal
Vastgoed beleggingen	0	0	41.457	0	41.457
Aandelen	0	142.664	0	0	142.664
Vastrentende waarden	88.811	86.408	46.258	0	221.477
Derivaten	0	-58.785	0	0	-58.785
Overige beleggingen	0	11.027	25.781	70.686	107.494
Stand per 31 december 2022	88.811	181.314	113.496	70.686	454.307

De posities uit hoofde van de derivaten betreffen zowel positieve als negatieve posities.

2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	54
Totaal	54

Vanuit een eerdere herverzekeringsovereenkomst worden vanuit Zwitserleven voor drie deelnemers uitkeringen ontvangen. De herverzekerde voorzieningen uit hoofde van deze overeenkomst bedroeg 54 per 31 december 2022.

De kredietwaardigheid van de herverzekeraar is dusdanig dat het Bestuur van mening is dat een eventueel kredietrisico niet significant is en daardoor afwaardering voor het kredietrisico niet benodigd is.

3. Vorderingen en overlopende activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Vooruit gefactureerde premie	971
Nog te ontvangen premie	782
Overige vorderingen en overlopende activa	82
Totaal	1.835

Als vooruit gefactureerde premie is de voorschotpremie voor januari 2023 opgenomen, die in december 2022 is gefactureerd.

De nog te ontvangen premie betreft de premieafrekening 2022 (192) en de nog te ontvangen premie over december 2022 (590).

De overige vorderingen bestaan uit de door te belasten bedragen aan de werkgever (39), de voorlopige afrekening voor de administratiekostenvergoeding 2022 (38) en de vordering op Stap voor het weerstandsvermogen (5).

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Overige activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Liquide middelen	107

Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft twee bankrekeningen, waarvan één met name wordt gebruikt voor de financiële verrekening met Stap. Stap betaalt de pensioenuitkeringen aan de pensioengerechtigden van Pensioenkring TotalEnergies Nederland en betaalt een deel van de pensioenuitvoeringskosten aan crediteuren. De tweede bankrekening wordt gebruikt voor de verwerking van waardeoverdrachten klein pensioen.

De liquide middelen bij banken staan ter vrije beschikking van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

De liquide middelen komen economisch toe aan Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Het juridisch eigendom ligt bij Stap.

PASSIVA

5. Algemene reserve Pensioenkring TotalEnergies Nederland

(bedragen x € 1.000)	2022
Stand per 1 januari	0
Bestemming saldo van baten en lasten boekjaar	52.654
Stand per 31 december	52.654

Dekkingsgraad, vermogenspositie en herstelplan

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Feitelijke dekkingsgraad	113,1%
Reële dekkingsgraad	91,2%
Beleidsdekkingsgraad	119,3%

De feitelijke dekkingsgraad van Pensioenkring TotalEnergies Nederland wordt berekend door op de balansdatum het pensioenvermogen te delen door de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De reële dekkingsgraad wordt berekend door de beleidsdekkingsgraad te delen door de grens voor Toekomst Bestendig Indexeren (TBI-grens) per 30 september 2022. De TBI-grens per 30 september van een jaar is bepalend voor het besluit of de volledige toeslag op basis van Toekomst Bestendig Indexeren kan worden toegekend.

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. Bij de bepaling van de beleidsdekkingsgraad wordt steeds gebruik gemaakt van de meest actuele inschatting van de betreffende dekkingsgraden.

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt Pensioenkring TotalEnergies Nederland gebruik van het standaardmodel. Het Bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van Pensioenkring TotalEnergies Nederland. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen in de paragraaf 'Risicobeheer'.

Op basis hiervan bedraagt het (minimaal) vereist eigen vermogen op 31 december:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Stichtingskapitaal en reserves	52.654
Minimaal vereist eigen vermogen	16.603
Vereist eigen vermogen	78.513

Herstelplan

DNB heeft op 11 februari 2022 laten weten dat voor Pensioenkring TotalEnergies geen herstelplan ingediend hoefde te worden. Waar eerder de beleidsdekkingsgraad leidend was, heeft DNB besloten dat ondanks het feit dat er wettelijk gezien een tekort is, geen herstelplan ingediend hoeft te worden als de gerapporteerde feitelijke dekkingsgraad per 31 december 2021 (119,3%) hoger lag dan de dekkingsgraad die hoorde bij het vereist vermogen (119,0%) zoals deze per 31 december 2021 is gerapporteerd.

De situatie is eind 2022 gewijzigd, omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 (119,3%) lager ligt dan de dekkingsgraad die hoort bij het vereist vermogen (119,5%). Na overleg met DNB op 19 april 2023 is bevestigd dat geen herstelplan ingediend hoeft te worden.

Minimaal vereist vermogen

Indien de beleidsdekkingsgraad gedurende vijf achtereenvolgende jaren (6 peilmomenten) lager is dan het vermogen dat hoort bij het minimaal vereist vermogen, dienen de pensioenaanspraken en –rechten te worden gekort. Dit betreft de korting op basis van de Maatregel minimaal vereist eigen vermogen (de zogenoemde MVEV-korting). Het korten is hierbij onvoorwaardelijk, maar mag worden verdeeld over (maximaal) 10 jaar.

Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad (119,3%) hoger dan de dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist vermogen (104,1%). De MVEV-korting is per 31 december 2022 voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland dus niet aan de orde.

Statutaire regelingen voor de bestemming van het saldo van baten en lasten

Er zijn geen statutaire bepalingen voor de bestemming van het resultaat. Het positief saldo van de staat van baten en lasten, van 52.654 over het boekjaar, verhoogt de algemene reserve van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

6. Technische voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland	401.982
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	54
Totaal	402.036

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

(bedragen x € 1.000)	2022
Stand per 1 januari	0
Pensioenopbouw	15.772
Toeslagverlening	27.936
Rentetoevoeging	-2.559
Ottrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-13.482
Wijziging markttrente	-147.532
Wijziging actuariële grondslagen	3.682
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	520.504
Overige mutaties voorziening pensioenverplichting	-2.339
Stand per 31 december	401.982

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagverlening

Het toeslagbeleid van Pensioenkring TotalEnergies Nederland is voorwaardelijk. De toeslag op de pensioenaanspraken en-rechten van de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt gebaseerd op de wijziging van het consumentenprijsindex (CPI) voor alle huishoudens. Dit wordt bepaald aan de hand van de wijziging van de index over de periode oktober tot oktober van het jaar voorafgaande aan de toeslagverlening. Hiermee wordt bedoeld de stand van het consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens per 30 september van het voorafgaande jaar en de stand van dezelfde consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens per 30 september in het jaar van toekenning van de voorwaardelijke toeslag.

Per 1 januari 2023 is een toeslag van 7,76% verleend aan de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,486% op basis van de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder deze regel opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder deze regel opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van de verwachte pensioenuitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico Pensioenkring herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder wijziging marktrente.

Daarnaast heeft DNB er in 2020 voor gekozen om de nieuwe UFR-methode gefaseerd in te voeren. De tweede aanpassing heeft per 1 januari 2022 plaatsgevonden. Het totale effect van de wijziging van de rente heeft een verlagend effect op de voorziening pensioenverplichtingen en bedraagt -147.532. Hiervan wordt -147.917 veroorzaakt door de reguliere wijziging van de (markt)rente en -385 door de aanpassing van de UFR-methodiek.

Wijziging marktrente

Rentepercentage per	31-12-2022
	2,61%

Wijziging actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien voor de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van de veronderstellingen voor sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van de Pensioenkring.

In september 2022 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap de Prognosetafel AG2022 gepubliceerd. De Pensioenkring is per 30 september 2022 overgegaan op deze prognosetafel en dit heeft een verhogend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van 2.543. Ook heeft een aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen, ofwel de ervaringssterfte, plaatsgevonden. Deze aanpassing is doorgevoerd per 31 december 2022 en heeft een verhogend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van 1.139.

Wijziging uit hoofde overdracht van rechten

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Collectieve waardeoverdracht Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland	520.401
Toevoeging aan de technische voorzieningen	378
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-275
Totaal	520.504

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Resultaat op kanssystemen:	
- Sterfte	-231
- Arbeidsongeschiktheid	-51
- Mutaties	-93
Overige technische grondslagen	-1.964
Totaal	-2.339

Onder sterfte is de afwijking tussen de werkelijke sterfte ten opzichte van de veronderstelde sterfte weergegeven.

Onder de overige technische mutaties is het effect voor de mutatie van de kostenvoorziening in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. De kostenvoorziening wordt jaarlijks per 31 december vastgesteld, waarbij de verwachte kosten, de inflatie, de schalingsfactor en de discontovoet op basis van de gegevens per 31 december worden geactualiseerd. Ultimo 2022 heeft de mutatie van de kostenvoorziening een verlagend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van 1.964.

De voorziening pensioenverplichtingen, inclusief het herverzekerde deel van de technische voorzieningen is naar categorieën deelnemers als volgt samengesteld:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
	Voorziening	Aantallen
Actieven	176.901	776
Pensioengerechtigden	176.550	509
Gewezen	36.104	452
	389.555	1.737
Overig	12.481	0
Voorziening pensioenverplichtingen	402.036	1.737

'Overig' bestaat voornamelijk uit de reservering voor toekomstige uitvoeringskosten voor de uitvoering van de pensioenregeling.

Korte beschrijving pensioenregeling

De pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Meer specifiek betreft deze pensioenregeling een CDC-regeling met een pensioenleeftijd van 67 jaar. Deelname aan de regeling is mogelijk vanaf de eerste dag van de maand waarin de deelnemer de leeftijd van 21 jaar bereikt. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,738% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag met een franchise van 14.802. Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op 114.866 (in hele euro's). Tevens bestaat het recht op nabestaandenpensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen en wezenpensioen. Als ambitie geldt een voorwaardelijke toeslagverlening van reeds opgebouwde pensioenaanspraken. Jaarlijks beslist het bestuur van Stap de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het toeslagbeleid van Pensioenkring TotalEnergies Nederland is voorwaardelijk. De toeslag op de pensioenaanspraken en -rechten van de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt gebaseerd op de wijziging van het consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens. Dit wordt bepaald aan de hand van de wijziging van de index over de periode oktober tot oktober van het jaar voorafgaande aan de toeslagverlening. Hiermee wordt bedoeld de stand van de consumentenprijsindex (CPI) voor alle huishoudens per 30 september van het voorafgaande jaar en de stand van dezelfde consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens per 30 september in het jaar van toekenning van de voorwaardelijke toeslag.

Per 1 januari 2023 is een toeslag van 7,76% verleend aan de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Inhaaltoeslagen

Onder bepaalde omstandigheden kunnen inhaaltoeslagen worden toegekend. Inhaaltoeslagen zijn toeslagen die worden toegezegd, voor zover in het verleden niet voor 100% is geïndexeerd. Om inhaaltoeslagen te kunnen toekennen is een hoge dekkinggraad vereist. Inhaaltoeslagen zijn daarom op korte termijn niet te verwachten. Het bestuur van Pensioenkring TotalEnergies geeft in haar financiële opstelling, elk jaar een specificatie van het verschil tussen de volledige en de werkelijk toegekende toeslagen.

Voor de actieve en gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is deze specificatie in de volgende tabellen opgenomen.

Actieve deelnemers	Volledige toeslag-verlening	Toegekende toeslagen	Vershil	Cumulatief verschil (t.o.v. ambitie)
31 december 2022	13,11%	7,76%	5,35%	6,79%

Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden	Volledige toeslag-verlening	Toegekende toeslagen	Vershil	Cumulatief verschil (t.o.v. ambitie)
31 december 2022	13,11%	7,76%	5,35%	6,79%

Bij het voormalige Total Pensioenfonds zijn in de periode van 1 januari 2008 tot en met 1 januari 2012 achterstanden in het toekennen van toeslagen en de geambieerde pensioenopbouw ontstaan. Daarnaast zijn in deze periode de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en de pensioenopbouw gekort. Wanneer de BDG boven de TBI-grens uitkomt, mag 20% van het vermogen boven deze grens gebruikt worden voor het ongedaan maken van kortingen en/of het inhalen van gemiste toeslagen. Het inhalen van een eventuele indexatieachterstand en herstel van kortingen uit de periode van 1 januari 2008 tot en met 1 januari 2012 zal als volgt worden toegepast:

- volledige toeslagverlening;
- inhaal van indexatieachterstand;
- herstel van kortingen op opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten;
- herstel van korting op pensioenopbouw;
- herstel geambieerde pensioenopbouw.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Het overlijdensrisico en het premievrijstellingrisico bij arbeidsongeschiktheid wordt tot en met ultimo 2022 herverzekerd door middel van een stop-loss verzekering. Een dergelijke verzekering houdt in dat de Pensioenkring het grootste deel van het risico zelf draagt. Alleen als de schade over de contractperiode meer bedraagt dan het eigen risico, zal de herverzekeraar (Zwitserleven) het schadebedrag dat uitstijgt boven het eigen risico uitkeren. Het eigen risico is gesteld op 125% van de som van de premie over de contractperiode bij volledige herverzekering.

Daarnaast worden vanuit een eerdere herverzekeringsovereenkomst voor drie deelnemers uitkeringen ontvangen. De herverzekerde voorziening uit hoofde van deze overeenkomst bedroeg 54 per 31 december 2022.

Mutatie overzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2022
Stand per 1 januari	0
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	71
Wijziging markttrente	-7
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-4
Overige mutaties voorziening pensioenverplichting	-6
Totaal per 31 december	54

7. Derivaten

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Derivaten	63.727
Totaal	63.727

Een uitgebreide toelichting op de derivatenposities is opgenomen in de paragraaf risicobeheer.

8. Overige schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022
Belastingen en premie sociale verzekeringen	311
Overige schulden en overlopende passiva	1.302
Totaal	1.613

De post 'Belastingen en premies sociale verzekeringen' betreft de nog af te dragen loonheffing aan Stap, die hoort bij de pensioenuitkeringen voor de periode december 2022. Deze afdracht heeft in januari 2023 plaatsgevonden.

De overige schulden en overlopende posten bestaan uit de vooruit ontvangen premie (1.004), overlopende kosten uit 2022 (270), de met Stap af te rekenen exploitatiekosten over het vierde kwartaal van 2022 (30) en nog te betalen facturen (-2).

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer

Pensioenkring TotalEnergies Nederland wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van Pensioenkring TotalEnergies Nederland is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Het solvabiliteitsrisico is daarmee het belangrijkste risico voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Het risicobeleid is verwoord in de ABTN van Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Het Bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van de risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- verzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses voor te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de meest recent uitgevoerde Asset Liability Management-studie (ALM-Studie) en (aanvangs)haalbaarheidstoets(en). Ook het financieel crisisplan, dat jaarlijks door het Bestuur wordt getoetst en waar nodig aangepast aan de actualiteit, is verwerkt in de onderstaande toelichting op de risico's, het risicobeleid en de ingezette beheersmaatregelen/afdekkinginstrumenten.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het Bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid door de vermogensbeheerders moet plaatsvinden. Deze uitgangspunten zijn vastgelegd in mandaatovereenkomsten met de vermogensbeheerders.

Solvabiliteitsrisico's

Het belangrijkste risico voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat Pensioenkring TotalEnergies Nederland niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen die door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van Pensioenkring TotalEnergies Nederland zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat Pensioenkring TotalEnergies Nederland de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op de pensioenaanspraken en -rechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat Pensioenkring TotalEnergies Nederland verworven pensioenaanspraken en -rechten moet verminderen.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling dekkingsgraad	2022
Dekkingsgraad per 1 januari *	100,0%
Premie	-0,8%
Uitkeringen	0,0%
Toeslagverlening	-5,1%
Wijziging rentetermijnstructuur voorziening pensioenverplichtingen	39,7%
Beleggingsrendementen (excl. renteafdekking)	-30,7%
Wijziging actuariële grondslagen	0,0%
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	9,4%
Kanssystemen	0,1%
Overige (incidentele) mutaties	-0,3%
Kruiseffecten	0,8%
Dekkingsgraad per 31 december	113,1%

** Omdat de Pensioenkring per 1 januari 2022 van start is gegaan, is in dit verloop de feitelijke dekkingsgraad ultimo vorig jaar op 100% gesteld. De feitelijke dekkingsgraad van Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland op het moment voorafgaand aan de overgang naar Stap zit verwerkt in het resultaat op waardeoverdrachten.*

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient Pensioenkring TotalEnergies Nederland buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de Pensioenkring specifieke restrisico's (na afdekking).

De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB alle uitgedrukt ten opzichte van de dekkingsgraad primo jaar. Dit zorgt ervoor dat de optelling van dekkingsgraad primo jaar plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de dekkingsgraad ultimo jaar. Het verschil tussen deze twee wordt verantwoord onder de noemer kruiseffecten; in het algemeen geldt dat deze post groter wordt naarmate de uitschieters in de afzonderlijke resultaatcomponenten groter worden.

De berekening van het vereist eigen vermogen en het hieruit voortvloeiende tekort aan het einde van het boekjaar is als volgt:

Vereist Eigen Vermogen	2022
S1 Renterisico	1,5%
S2 Risico zakelijke waarden	14,6%
S3 Valutarisico	4,5%
S4 Grondstoffenrisico	0,0%
S5 Kredietrisico	5,4%
S6 Verzekeringstechnische risico	3,7%
S7 Liquiditeitsrisico	0,0%
S8 Concentratierisico	0,0%
S9 Operationeel risico	0,0%
S10 Actief beheerrisico	0,6%
Diversificatie-effect	-10,8%
Totaal	19,5%

(bedragen x € 1.000)	2022
Vereist pensioenvermogen	480.549
Voorziening pensioenverplichtingen -/-	402.036
Vereist eigen vermogen	78.513
Aanwezig pensioenvermogen (totaal activa -/- schulden)	52.654
Tekort	-25.859

De buffers zijn berekend op basis van het standaard model, waarbij voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie. Het tekort wordt bepaald op basis de vermogensstand ultimo 2022. De beleidsdekkingsgraad (119,3%) is per 31 december 2022 lager dan de dekkingsgraad op basis van het vereist vermogen (119,5%).

Beleggingsrisico

De belangrijkste beleggingsrisico's betreffen het markt-, krediet- en liquiditeitsrisico. Het marktrisico is uit te splitsen in renterisico, valutarisico en prijs(koers)risico. Marktrisico wordt gelopen op de verschillende beleggingsmarkten waarin Pensioenkring TotalEnergies Nederland op basis van het vastgestelde beleggingsbeleid actief is. De beheersing van het risico is geïntegreerd in het beleggingsproces. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen zich voorts risico's manifesteren uit hoofde van de geselecteerde managers en bewaarbedrijven (zogeheten manager- en custody risico), en de juridische bepalingen omtrent gebruikte instrumenten en de uitvoeringsovereenkomsten (juridisch risico).

Het marktrisico wordt beheerst doordat met de vermogensbeheerder specifieke mandaten zijn afgesproken, die in overeenstemming zijn met de beleidskaders en richtlijnen zoals deze zijn vastgesteld door het Bestuur. Het Bestuur monitort de mate van naleving van deze mandaten. De marktpositities worden periodiek gerapporteerd.

Renterisico (S1)

Pensioenkring TotalEnergies Nederland loopt renterisico over de verplichtingen, omdat de verplichtingen in waarde veranderen als gevolg van mutaties in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. Met de duration kan worden berekend in hoeverre de waarde van een portefeuille of van de verplichtingen verandert met een verandering in de rente van één basispunt (0,01%). Als de waardeverandering van de portefeuille met vastrentende waarden wordt afgezet tegen de waardeverandering van de verplichtingen, dan wordt hiermee de afdekking van het renterisico bedoeld.

De duration en het effect van de afdekking van het renterisico kan als volgt worden samengevat:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
	Waarde	Duration
Vastrentende waarden (exclusief derivaten)		7,1
Vastrentende waarden (inclusief derivaten)		20,2
(nominale) Pensioenverplichtingen	402.036	16,8

Het percentage afdekking van het renterisico van 65,7% leidt ertoe dat de duration van de vastrentende waarden na afdekking van het renterisico stijgt met 13,1, naar 20,2.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Resterende looptijd < 1 jaar	5.971	2,7%
Resterende looptijd > 1 < 5 jaar	28.547	12,9%
Resterende looptijd > 5 < 10 jaar	36.162	16,3%
Resterende looptijd > 10 < 20 jaar	92.554	41,8%
Resterende looptijd > 20 jaar	58.243	26,3%
Totaal	221.477	100,0%

De presentatie van de vastrentende waarden naar bovenstaande looptijden hangt samen met het lange termijn karakter van de investeringen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland en het hiermee samenhangende beleid. Ter vergelijking zijn resterende de looptijden van de pensioenverplichtingen (inclusief herverzekerd deel) in onderstaand overzicht weergegeven.

De resterende looptijd van de pensioenverplichtingen (inclusief herverzekerd deel) kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Resterende looptijd < 5 jaar	70.601	17,6%
Resterende looptijd > 5 < 10 jaar	69.708	17,3%
Resterende looptijd > 10 < 20 jaar	118.040	29,4%
Resterende looptijd > 20 jaar	143.687	35,7%
Totaal	402.036	100,0%

Risico zakelijke waarden (S2)

Prijrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten. Voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft dit risico betrekking op de portefeuille met zakelijke waarden.

De portefeuille met zakelijke waarden bestaat uit aandelen en voor een beperkt deel uit onroerend goed. Hierbij vinden de beleggingen in aandelen wereldwijd plaats. Door de spreiding binnen de portefeuille (diversificatie) wordt het prijrisico gedempt en de spreiding is daarmee één van de belangrijkste mitigerende beheersmaatregelen. Daarnaast is de ALM-studie een belangrijk beheersingsinstrument om vast te stellen of gekozen portefeuille met zakelijke waarden voldoet aan de gewenste afweging van risico versus rendement.

Valutarisico (S3)

Voor alle beleggingscategorieën wordt een actief valutabeleid gevoerd. Uitgangspositie is een gedeeltelijke afdekking van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen en binnen de High Yield beleggingen de Canadese dollar.

Het totaalbedrag dat ultimo jaar in euro's is belegd, bedraagt vóór afdekking 202.727 ofwel 45,1% en na afdekking 350.398 ofwel 77,1%.

Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten 4.858.

De valutapositie per 31 december 2022 is vóór en na afdekking door valutaderivaten als volgt weer te geven:

		31-12-2022	
	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	202.727	147.672	350.399
GBP	5.751	-4.380	1.371
JPY	7.562	-4.582	2.980
USD	193.505	-133.616	59.889
Overige	39.904	-236	39.668
Totaal niet EUR	246.722	-142.814	103.908
Totaal	449.449	4.858	454.307

Prijrisico

Prijrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten. Voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft dit risico betrekking op de portefeuille met zakelijke waarden.

Het prijrisico wordt gemitigeerd door diversificatie en dat is onder meer vastgelegd in de strategische beleggingsmix van Pensioenkring TotalEnergies Nederland. In aanvulling hierop maakt Pensioenkring TotalEnergies Nederland voor de afdekking van het prijrisico gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

De segmentatie van de totale beleggingsportefeuille naar regio is, op look through basis, als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Europa	179.334	39,5%
Noord-Amerika	116.193	25,6%
Zuid-Amerika	22.154	4,9%
Azië-Pacific	48.092	10,6%
Afrika	7.968	1,8%
Gemixt	31.857	7,0%
Subtotaal vastgoed, aandelen en vastrentende waarden	405.598	89,3%
Derivaten	-58.785	-12,9%
Overige beleggingen	107.494	23,7%
Totaal	454.307	100,0%

De segmentatie van de totale beleggingsportefeuille naar sectoren is, op look through basis, als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Energie	12.169	2,7%
Bouw- en grondstoffen	5.666	1,2%
Industrie	23.048	5,1%
Duurzame Consumentengoederen	26.470	5,8%
Consumentengebruiksgoederen	16.562	3,6%
Gezondheidszorg	21.121	4,6%
Informatietechnologie	36.553	8,0%
Telecommunicatie	15.004	3,3%
Nutsbedrijven	4.423	1,0%
Overheid en overheidsinstellingen	119.019	26,2%
Hypotheke	45.573	10,0%
Financiële instellingen	29.124	6,4%
Vastgoed	44.927	9,9%
Liquiditeiten	4.331	1,0%
Overige	1.608	0,4%
Subtotaal vastgoed, aandelen en vastrentende waarden	405.598	89,3%
Derivaten	-58.785	-12,9%
Overige beleggingen	107.494	23,7%
Totaal	454.307	100,0%

De segmentatie van de vastgoedbeleggingen naar aard is, op look through basis, als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Winkels	5.727	13,8%
Woningen	10.273	24,8%
Hotels	251	0,6%
Kantoren	10.035	24,2%
Logistiek	14.321	34,5%
Overige	851	2,1%
Totaal	41.457	100,0%

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop Pensioenkring TotalEnergies Nederland (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld verzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee Pensioenkring TotalEnergies Nederland transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor Pensioenkring TotalEnergies Nederland financiële verliezen lijdt.

Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft voor vastrentende waarden een 'categorieën'-beleid opgesteld voor het kredietrisico. De fiduciair beheerder monitort de uitvoering van dit beleid op dagbasis.

Het kredietrisico (S5) in de berekening van het Vereist Eigen Vermogen is een samenloop van allocatie en kredietwaardigheid (rating) van beleggingen.

Er is geen minimum- of target rating bepaald voor nominale staatsobligatieleningen, echter wordt er gewerkt met een portefeuille die belegt in de volgende landen: Duitsland, Nederland, Frankrijk, België, Finland, Oostenrijk en Luxemburg. Er mag alleen belegd worden in staatsobligaties met een minimale investment grade kredietrating en een lange looptijd zodat de portefeuille een target gewogen gemiddelde modified duratie heeft van 15 jaar. De werkelijke portefeuille mag hier met een bandbreedte van 3% vanaf wijken.

Voor de beleggingen in bedrijfsobligaties wordt het kredietrisico middels restricties op de minimale krediet rating van de portefeuille beheerst. Voor de hypotheekportefeuille worden eisen gesteld met betrekking tot de maximale Loan-to-Value (LTV) ratio en minimale percentage van hypotheek met staatsgarantie (NHG).

Ultimo 2022 voldeed Pensioenkring TotalEnergies Nederland aan het opgestelde voor de beheersing van het kredietrisico binnen vastrentende waarden categorieën. Het resultaat hiervan is opgenomen in de verschillende onderstaande overzichten met segmentatie naar regio, bedrijfstak en creditrating.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar regio's kan, op look through basis, als volgt worden samengevat:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Europa	149.097	67,3%
Noord-Amerika	32.011	14,5%
Zuid-Amerika	18.754	8,5%
Azie-Pacific	14.870	6,7%
Afrika	6.745	3,0%
Totaal	221.477	100,0%

De samenstelling van de vastrentende waarden naar sectoren is, op look through basis, als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Energie	5.998	2,7%
Bouw- en grondstoffen	310	0,1%
Industrie	10.758	4,9%
Duurzame Consumentengoederen	10.673	4,8%
Consumentengebruiksgoederen	4.620	2,1%
Gezondheidszorg	2.472	1,1%
Informatietechnologie	4.203	1,9%
Telecommunicatie	5.553	2,5%
Nutsbedrijven	2.058	0,9%
Overheid en overheidsinstellingen	119.019	53,7%
Financiële instellingen	5.519	2,5%
Hypotheek	45.573	20,6%
Liquiditeiten	3.113	1,4%
Overige	1.608	0,7%
Totaal	221.477	100,0%

Een kredietrating wordt toegekend door een ratingbureau. De drie belangrijkste ratingbureaus zijn Standard & Poor's, Moody's en Fitch.

Indien er meerdere ratings beschikbaar zijn, hanteert de Pensioenkring de volgende methodiek:

- Drie ratings: de mediaan is leidend
- Twee ratings: de laagste rating is leidend

Op het moment dat er geen rating beschikbaar is dan zal er een gefundeerde inschatting van de rating worden gemaakt die overeenkomt met het kredietrisico van de desbetreffende obligatie.

De samenvatting van de vastrentende waarden op basis van de ratings zoals eind 2022 gepubliceerd is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
AAA	72.352	32,7%
AA	66.267	29,9%
A	9.696	4,4%
BBB	13.704	6,2%
BB	27.538	12,4%
B	19.828	9,0%
CCC	4.175	1,9%
CC	2.245	1,0%
C	103	0,0%
D	1.098	0,5%
Geen rating	4.471	2,0%
Totaal	221.477	100,0%

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's, S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voortvloeit uit mogelijke afwijkingen van actuariële inschattingen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie. De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven), arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorzieningen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van prognosetafels met een adequaat vastgestelde ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Met de publicatie van de Prognosetafel AG2022 op 13 september 2022 geeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) haar meest recente inschatting van de toekomstige overlevingskansen voor de Nederlandse bevolking. De Prognosetafel AG2022 vervangt de Prognosetafel AG2020. Volgens de nieuwe prognosetafel neemt de levensverwachting bij geboorte voor mannen met ongeveer een half jaar toe. Voor vrouwen is deze toename ongeveer één jaar. De resterende levensverwachting voor een 65-jarige stijgt met een paar maanden.

Verondersteld is dat de COVID-19 pandemie nog enkele jaren van invloed is op de overlevingskansen. Deze invloed neemt echter snel af. Voor de langere termijn verwacht het Koninklijk Actuarieel Genootschap dat COVID-19 geen rol meer speelt bij de verwachte overlevingskansen.

Het toepassen van de Prognosetafel AG2022 leidt bij de Pensioenkring tot een daling van de dekkingsgraad.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betreft het risico dat Pensioenkring TotalEnergies Nederland in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor door Pensioenkring TotalEnergies Nederland geen (volledige) voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat Pensioenkring TotalEnergies Nederland voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland zijn de sterfte- en arbeidsongeschiktheidsrisico's vanwege de beperkte omvang van het deelnemersbestand adequaat verzekerd. Het risico bij overlijden en het risico bij arbeidsongeschiktheid is verzekerd bij Zwitserleven.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het Bestuur om toeslagen op pensioen toe te kennen in relatie tot de algemene prijsontwikkeling niet kan worden gerealiseerd. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten) en van de hoogte van de dekkingsgraad van Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

De zogenoemde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als de toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 91,2%.

Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft deze risico's verwerkt in de buffer voor het verzekeringstechnisch risico ultimo 2022.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor Pensioenkring TotalEnergies Nederland op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat Pensioenkring TotalEnergies Nederland bij grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico) grote (veelal financiële) gevolgen hiervan ondervindt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie in de beleggingsportefeuille in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille kan ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

Om concentratierisico's in de beleggingsportefeuille te beheersen maakt het Bestuur gebruik van diversificatie en limieten voor beleggen in landen, regio's, landen, sectoren en tegenpartijen. Deze uitgangspunten zijn door Pensioenkring TotalEnergies Nederland vastgesteld op basis van de ALM-studie. De uitgangspunten zijn vastgelegd in de contractuele afspraken met de vermogensbeheerders en het Bestuur monitort op kwartaalbasis de naleving hiervan.

De spreiding in de portefeuille met vastrentende waarden is weergegeven in de tabel die is opgenomen bij de toelichting op het kredietrisico. Grote posten kunnen een post van concentratierisico zijn. Om te bepalen welke posten dit betreft worden per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur opgeteld. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Ultimo 2022 zijn de volgende vastgoedbeleggingen met meer dan 2% van het balanstotaal aanwezig:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Blue Sky Group Real Estate Europe Core Priv.	11.896	2,3%
Blue Sky Group Real Estate USA Private Active	11.562	2,2%
Blue Sky Group Real Estate Netherlands Core	9.600	1,8%
Totaal	33.058	6,4%

Ultimo 2022 zijn de volgende vastrentende waardebeleggingen met meer dan 2% van het balanstotaal aanwezig:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Duitse staatsobligaties	41.116	7,9%
Nederlandse staatsobligaties	22.297	4,3%
Totaal	63.413	12,2%

Ultimo 2022 zijn de volgende overige beleggingen met meer dan 2% van het balanstotaal aanwezig:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	
Blue Sky Group Private Equity US II	13.500	2,6%
BlackRock ICS Euro Liquidity Fund	11.027	2,1%
Totaal	24.526	4,7%

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door Pensioenkring TotalEnergies Nederland beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn.

Het Bestuur zorgt voor een zodanige vormgeving van de uitbesteding dat de aansluiting tussen de (informatie over) de uitbestede processen en de overige bedrijfsprocessen altijd gewaarborgd is. En dat tevens dat de verantwoordelijkheid van het Bestuur voor de organisatie, uitvoering en beheersing van de uitbestede werkzaamheden en het toezicht daarop niet worden ondermijnd en in lijn is met het uitbestedingsbeleid.

Het Bestuur zorgt voor voldoende waarborgen om volledig in control te kunnen zijn. Deze waarborgen behelzen onder andere het schriftelijk vastleggen van alle gemaakte afspraken en het verkrijgen van uitgebreide management informatie met een schriftelijke verantwoording over de uitvoering door de uitvoerder aan het Bestuur.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan TKP. Met TKP is een uitbestedingsovereenkomst en een service level agreement (SLA) gesloten. Het fiduciair beheer is uitbesteed aan Aegon AM en hiervoor is eveneens een uitbestedingsovereenkomst en een SLA overeengekomen.

Het Bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages, het In Control Statement en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402 rapportages). Pensioenkring TotalEnergies Nederland valt onder de reikwijdte van de ISAE 3402 controle bij Aegon AM en TKP, waardoor op deze rapportage gesteund kan worden. Voor Stap laat TKP jaarlijks een aparte ISAE 3402 rapportage opstellen. Het Bestuursbureau van Stap beoordeelt deze ISAE 3402 rapportages jaarlijks en bespreekt de uitkomsten van de analyse met het Bestuur van Stap.

Aangezien hiermee sprake is van een adequate beheersing van de operationele risico's worden hiervoor door Pensioenkring TotalEnergies Nederland hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Actief risico (S10)

Een actief beleggingsrisico ontstaat wanneer met het beleggingsbeleid binnen de beleggingscategorieën afgeweken wordt van het beleid volgens de benchmark. Een maatstaf voor de mate waarin actief wordt belegd is de zogenoemde 'tracking error'. De tracking error geeft aan hoe groot de afwijkingen van het rendement kunnen zijn ten opzichte van het benchmarkrendement. Hoe hoger de tracking error, hoe hoger het actief risico.

Bij Pensioenkring TotalEnergies Nederland bedraagt de tracking error per eind december 0,61% op pensioenkringniveau. Het actief risico is in de berekening van het vereist eigen vermogen opgenomen als S10. S10 heeft een omvang van twee maal de tracking error van de portefeuille (97,5% zekerheid). Er is verondersteld dat het actief risico niet samenhangt met de andere risicofactoren.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van Pensioenkring TotalEnergies Nederland niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland niet beheersbaar. Het systeemrisico maakt geen onderdeel uit van de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets.

Derivaten

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiële derivaten. De hoofdregel die hierbij geldt, is dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid van Pensioenkring TotalEnergies Nederland. Derivaten worden hoofdzakelijk gebruikt om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken.

Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en door zoveel mogelijk te werken met onderpand.

Daarvoor kan gebruik worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Swaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan Pensioenkring TotalEnergies Nederland de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenposities op 31 december 2022:

2022					
(bedragen x € 1.000)	Gemiddelde looptijd	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
Type contract					
Valutaderivaten	14 maart 2023	147.672	4.858	4.942	84
Rentederivaten	11 december 2069	179.200	-63.643	0	63.643
Totaal		326.872	-58.785	4.942	63.727

Ultimo 2022 is voor een bedrag van 4.194 aan zekerheden ontvangen voor de derivatenpositie en voor 65.228 aan zekerheden gesteld. Dit is niet in de balans verwerkt.

17.6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Bij de Akte van Overdracht tussen Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland en Stap is een Uitvoeringsovereenkomst overeengekomen. De Uitvoeringsovereenkomst heeft een looptijd tot en met 31 december 2026 en kent een opzegtermijn van minimaal 6 maanden. Hierbij zijn afspraken gemaakt over de kosten die in mindering worden gebracht op het vermogen. De kosten per jaar waarvoor een langlopende verplichting geldt zijn, kosten vermogensbeheer (2022: 770), uitvoeringskosten pensioenbeheer (2022: 479) en exploitatiekosten (2022: 122).

Zolang Pensioenkring TotalEnergies Nederland is aangesloten bij Stap, is Pensioenkring TotalEnergies Nederland continu gehouden het benodigd weerstandvermogen beschikbaar te stellen aan Stap.

Met ingang van 1 januari 2023 is de risicoherverzekering voor overlijden ondergebracht bij Aegon. Tot 31 december 2022 liep de risicoherverzekering voor overlijden bij Zwitserleven. Het contract bij Aegon is 5 jaar geldig. De geschatte verplichting aan premies voor de periode van de looptijd bedraagt 2.685.

Met ingang van 1 januari 2023 is de risicoherverzekering voor arbeidsongeschiktheid ondergebracht bij SCOR/De Goudse. Tot 31 december 2022 liep de risicoherverzekering voor arbeidsongeschiktheid bij Zwitserleven. Het contract bij SCOR/De Goudse is 5 jaar geldig. De geschatte verplichting aan premies voor de periode van de looptijd bedraagt 1.794.

Investeringsverplichtingen

Pensioenkring TotalEnergies Nederland heeft ultimo 2022 investeringsverplichtingen ter grootte van 35.931, waarvan 10.501 voor private equity, 507 voor vastgoedbeleggingen en 24.924 voor het MM Dutch Mortgage Fund.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Behoudens vaste bestuursvergoedingen vinden er geen andere transacties tussen de aangesloten partijen plaats.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen geen deel aan de pensioenregeling van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

17.7 Toelichting op de staat van baten en lasten

9. Premiebijdragen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

(bedragen x € 1.000)	2022
Pensioenpremie huidig jaar	12.001
Totaal	12.001

De feitelijke te betalen premie is afgesproken in de pensioenovereenkomst. De jaarlijks aan het pensioenfonds te betalen premie bedraagt 30,9% van de pensioenpremiegrondslag. Daarnaast is voor de aspirant-deelnemers een premie van 0,5% van de pensioenpremiegrondslag verschuldigd.

De kostendekkende premie is de benodigde premie voor voorwaardelijke toezeggingen gebaseerd op ambitie en inschattingen. Pensioenkring TotalEnergies Nederland maakt gebruik van de mogelijkheid om de kostendekkende premie te dempen. Pensioenkring TotalEnergies Nederland voldoet aan de eis dat de feitelijke premie minimaal gelijk moet zijn aan de gedempte kostendekkende premie. De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie zijn als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2022
Kostendekkende premie	19.319
Feitelijke premie	11.977
Gedempte premie	11.792

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate in de staat van baten en lasten verantwoord.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2022
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	14.713
Risicopremie partner- en wezenpensioen	425
Risicopremie arbeidsongeschiktheid	365
Opslag toekomstige uitvoeringskosten	310
Opslag solvabiliteit/VEV	2.973
Opslag uitvoeringskosten	533
Totaal	19.319

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

De samenstelling van de feitelijk premie is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2022
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	8.654
Risicopremie partner- en wezenpensioen	425
Risicopremie arbeidsongeschiktheid	365
Opslag toekomstige uitvoeringskosten	189
Opslag solvabiliteit/VEV	1.811
Opslag uitvoeringskosten	533
Totaal	11.977

De feitelijke premie, zoals deze in bovenstaande uitsplitsing is opgenomen wijkt 24 af van de premie die daadwerkelijk is ontvangen. Dit verschil betreft de opslag voor het weerstandsvermogen.

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2022
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	6.110
Risicopremie partner- en wezenpensioen	425
Risicopremie arbeidsongeschiktheid	365
Opslag toekomstige uitvoeringskosten	138
Opslag solvabiliteit/VEV	1.297
Opslag uitvoeringskosten	533
Premie voorwaardelijke onderdelen	2.924
Totaal	11.792

Het verschil tussen de zuivere kostendeekkende premie en de gedempte premie wordt veroorzaakt doordat de actuarieel benodigde koopsom van de kostendeekkende premie vastgesteld is op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2021 en die van de gedempte premie op basis van het verwacht rendement.

De premie voor 2022 wordt getoetst aan de hand van de voorschriften van het FTK. De feitelijke premie na aftrek van de kosten per deelnemer en de opslag ten behoeve van het weerstandsvermogen is hoger dan de gedempte premie. Pensioenkring TotalEnergies Nederland voldoet hiermee aan de wettelijke eisen.

10. Beleggingsresultaten risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

(bedragen x € 1.000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten vermogens-beheer	Totaal
2022				
Vastgoed beleggingen	1.712	1.837	-57	3.492
Aandelen	0	-32.131	-122	-32.253
Vastrentende waarden	1.957	-56.381	-173	-54.597
Derivaten	950	-80.801	-38	-79.889
Overige beleggingen	1.206	1.982	0	3.188
Kosten vermogensbeheer	-	-	-540	-540
Totaal	5.825	-165.494	-930	-160.599
Mutatie weerstandsvermogen				-914
				-161.513

De kosten vermogensbeheer omvatten de kosten die door de vermogensbeheerder direct in rekening zijn gebracht. Daarnaast wordt in het kader van de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie een deel van de totale pensioenuitvoeringskosten toegerekend aan vermogensbeheer.

De transactiekosten van het vermogensbeheer zijn inbegrepen in de indirecte beleggingsopbrengsten. Dit geldt ook voor de kosten vermogensbeheer die binnen de beleggingsinstellingen worden verrekend.

De mutatie van het weerstandsvermogen, het bedrag dat in 2022 is afgedragen aan Stap bedraagt 914 en is in mindering gebracht op het totale beleggingsresultaat na aftrek van kosten.

11. Baten uit herverzekering

(bedragen x € 1.000)	2022
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	-54
Totaal	54

12. Pensioenuitkeringen

(bedragen x € 1.000)	2022
Ouderdomspensioen	11.120
Partnerpensioen	2.048
Wezenpensioen	29
Afkopen	1
Totaal	13.198

13. Pensioenuitvoeringskosten

(bedragen x € 1.000)	2022
Administratiekostenvergoeding	478
Exploitatiekosten Stap	235
Dwangsommen en boetes	0
Overige kosten	40
Algemene kosten toegerekend aan kosten vermogensbeheer	-74
Totaal	679

De administratiekostenvergoeding bestaat, naast de kosten die voortvloeien uit de uitbestedingsovereenkomst met TKP voor Pensioenkring TotalEnergies Nederland (441), uit kosten voor meerwerk activiteiten vanuit wet- en regelgeving en aanvullende dienstverlening (37).

De exploitatiekosten betreffen kosten die vanuit de Pensioenkring wordt betaald aan Stap voor governance (251). Deze kosten bestaan uit vaste exploitatiekosten, kosten voor verleende werkzaamheden door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., kosten voor de actuariële functie, kosten voor advies, kosten voor het Belanghebbendenorgaan, kosten voor contributies en kantoorkosten. Een deel (30%) van deze kosten worden toegerekend aan de kosten vermogensbeheer.

Onder overige kosten zijn bankkosten, de AON postcode analyse, het risicobereidheidsonderzoek en kosten voor communicatie-uitingen opgenomen.

Aantal personeelsleden

Bij Pensioenkring TotalEnergies Nederland zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door het Bestuursbureau Stap. De hieraan verbonden kosten zijn voor rekening van Stap.

14. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenkring TotalEnergies Nederland

(bedragen x € 1.000)	2022
Pensioenopbouw	15.772
Toeslagverlening	27.936
Rentetoevoeging	-2.559
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-13.482
Wijziging marktrente	-147.532
Wijziging actuariële grondslagen	3.682
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	520.504
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-2.339
Totaal	401.982

15. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2022
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	54
Totaal	54

16. Saldo herverzekering

(bedragen x € 1.000)	2022
Premie herverzekeringen	63
Uitkeringen uit hoofde van herverzekeringen	-12
Totaal	51

17. Saldo overdrachten van rechten

(bedragen x € 1.000)	2022
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	-617.919
Inkomende WOD KP	-61
Inkomende waardeoverdrachten	-309
Uitgaande waardeoverdrachten	206
Totaal	-618.083

18. Overige lasten

(bedragen x € 1.000)	2022
Betaalde interest	7
Totaal	7

17.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Gewijzigde UFR per 1 januari 2023

DNB heeft eind 2022 aangegeven dat de nieuwe UFR-methode zoals geadviseerd door de Commissie Parameters 2022, per 1 januari 2023 wordt ingevoerd. Het advies van de Commissie is om de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur dichter aan te laten sluiten bij de marktrente. Onder andere het startpunt voor het extrapoleren verschuift van 30 naar 50 jaar. Deze wijziging wordt in boekjaar 2023 verantwoord. Met de invoering van deze nieuwe UFR-methode komt de vorige UFR-methode, die vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen werd ingevoerd, te vervallen.

Voor de Pensioenkring is de impact van de invoering van de nieuwe UFR-methode een minimale verlaging van de dekkingsgraad per 31 december 2022. Het toepassen van de nieuwe UFR-methode heeft per 1 januari 2023 een effect van ongeveer -0,3%-punt op de dekkingsgraad van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

Bankencrisis

In maart 2023 is een aantal Amerikaanse banken in de problemen gekomen. Als gevolg hiervan heeft de Amerikaanse overheid bij twee banken ingegrepen. Dit betreft Silicon Valley Bank (SVB) en Signature Bank. Enige tijd later kwamen ook andere banken in moeilijkheden, waaronder Credit Suisse dat gedwongen werd overgenomen door branchegenoot UBS. De directe exposure naar de genoemde Amerikaanse banken in de beleggingsportefeuilles van de Pensioenkringen van Stap is zeer beperkt. Binnen de portefeuilles met vastrentende waarden is er geen exposure naar SVB en Signature Bank. Binnen aandelen is een beperkte exposure aanwezig naar Signature bank en SVB, maar dit is beperkt tot minder dan 0,1% van de portefeuilles met aandelen. Credit Suisse is geen bancaire tegenpartij van Stap en komt niet voor in de geldmarktfondsen die voor de Pensioenkringen worden ingezet. De directe exposure naar Credit Suisse in de vorm van aandelen en bedrijfsobligaties is niet groot. Zie onder de exposures van de verschillende beleggingsfondsen die voor de Pensioenkringen van Stap zijn ingezet ten tijde van de escalatie van de situatie bij Credit Suisse in maart 2023.

Credit Suisse

Fund	Fund	Index
MM Credit Fund	2,07%	0,94%
MM Global Green bond	0,00%	0,07%
MM Credit Index	0,60%	0,65%
MM High Yield	0,21%	0,00%
MM European Equity Fund	0,10%	0,09%
MM World Equity Index Fund	0,02%	0,02%
MM World Equity Index SRI Fund	0,00%	0,00%

De gebeurtenissen bij de Amerikaanse banken en bij Credit Suisse zorgen in 2023 voor onzekerheid in de financiële markten. De markten maakten in de eerste maanden van 2023 bewegingen die typisch zijn als reactie op de ontwikkelingen. Banken en financiële waarden in het algemeen werden stevig afgestraft. Er werd afscheid genomen van meer risicovolle beleggingen (aandelen dalen, credit spreads lopen uit) en er was sprake van een vlucht naar veilige havens (de rente daalt, de US Dollar en de goudkoers stijgen). Aan de andere kant reageerde de markten ook positief op het moment dat centrale banken adequaat intervenueerden, zoals na de lening van de Zwitserse centrale bank aan Credit Suisse.

Naar verwachting zal er nog wel enige tijd een onrustig marktsentiment blijven bestaan. Markten zullen volatiel blijven zolang het vertrouwen breekbaar is en het onzeker is hoe centrale banken zullen handelen. Het feit dat de bewegingen in dit geval typisch zijn (de waarde van aandelen dalen, die van staatsobligaties en swaps stijgen) betekent dat diversificatie in de portefeuille van de Pensioenkring op dit moment werkt. Het langetermijnbeleid van de Pensioenkring, waaronder ook de afdekking van het renterisico, wordt nog steeds als robuust beschouwd en zodoende wordt vastgehouden aan de reguliere regels voor herbalanceren.

Stichting Algemeen Pensioenfonds Stap

Het Bestuur

Huub Popping

Danielle Melis

Fred Ooms

Marga Schaap

Overige gegevens

19.1 Resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000

Regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten van Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Er zijn geen statutaire bepalingen voor de bestemming van het resultaat. Het positief saldo van de staat van baten en lasten, van 52.654 over het boekjaar, verhoogt de algemene reserve van Pensioenkring TotalEnergies Nederland.

19.2 Actuariële verklaring Pensioenkring TotalEnergies Nederland

Opdracht

Door Stichting Algemeen Pensioenfonds Stap - Pensioenkring TotalEnergies Nederland te Den Haag is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Stap - Pensioenkring TotalEnergies Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.010.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 100.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door de pensioenkring verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de Pensioenkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Pensioenkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van de Pensioenkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van de Pensioenkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Algemeen Pensioenfonds Stap - Pensioenkring TotalEnergies Nederland is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Het pensioenfonds heeft in 2022 gebruik gemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij het besluit tot toeslagverlening per 1 januari 2023.

Amsterdam, 2 juni 2023
drs. Pieter Heesterbeek AAG
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

19.3 Controle verklaring van onafhankelijke accountant

Zie volledig Jaarverslag 2022 van Stichting Algemeen Pensioenfonds Stap.

Bijlage 1: Begrippenlijst

A

ABTN

Afkorting voor Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. In deze, door de wet verplicht gestelde nota, wordt het beleid van een Pensioenkring beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening.

AG Prognosetafels

Prognosetafels geven de gemiddelde waargenomen overlevings- en sterftefrequenties binnen de Nederlandse bevolking weer over een afgelopen vijfjarige periode en projecteren die naar de toekomst op basis van de in de in het verleden waargenomen en naar de toekomst doorgetrokken trends in deze frequenties. Zij worden gebruikt bij het berekenen van pensioenpremies en de waardering van de pensioenverplichtingen. Er zijn voor mannen en vrouwen aparte prognosetafels afgeleid: GBM en GBV.

Asset Liability Management (ALM)

Analyse van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille.

B

Beleggingsfonds

Instelling die geld van derden belegt in aandelen of andere beleggingssoorten.

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals bijvoorbeeld aandelen, vastrentende waarden en overige beleggingen. Ook wel beleggingsportefeuille.

Benchmark

Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van de beleggingsportefeuille worden afgezet (bijvoorbeeld AEX-index, MSCI-index).

D

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is de procentuele verhouding tussen de bezittingen, verlaagd met overige schulden en de voorziening pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad geeft aan in hoeverre op lange termijn de pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen.

Derivaten

Van effecten afgeleide financiële instrumenten (beleggingsproducten), waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van andere meer onderliggende variabelen als valuta's, effecten en rentes. Voorbeelden zijn futures en swaps.

Discretionaire portefeuille/mandaat

De beleggingen vinden plaats in andere Financiële Instrumenten dan deelnemingsrechten in TKPI Beleggingsinstellingen (discretionaire account).

DNB

De Nederlandsche Bank.

Duration

De gevoeligheid van een waarde voor fluctuaties in de kapitaalmarktrente, rekening houdend met de resterende looptijd van die waarde.

E

Eigen vermogen

Buffer om mogelijke waardedalingen van de in de Pensioenkring aanwezige middelen op te vangen. Pensioenkringen zijn verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer.

Emerging markets (opkomende markten)

Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Euro OverNight Index Average (Eonia)

De Eonia is het eendaags-renteniveau voor het eurogebied. De Eonia is een rente die veel als referentierente gehanteerd wordt binnen de financiële wereld, bij de handel in afgeleide producten.

Ervaringssterfte

Omdat aangenomen wordt dat de werkende bevolking gezonder is dan de niet werkende bevolking wordt op basis van ervaringscijfers op de sterftekansen zoals ontleend aan de prognosetafel een leeftijdsafhankelijke afslag toegepast. Door rekening te houden met deze ervaringssterfte hoeven geen leeftijdscorrecties te worden toegepast.

F

Feitelijke premie

De feitelijke premie is de premie zoals deze daadwerkelijk wordt geheven in het boekjaar.

Financieel Toetsingskader (FTK)

De door de toezichthouder uitgevoerde methodiek voor de toetsing van de financiële opzet en toestand van pensioenfondsen die vanaf 1 januari 2007 verplicht is en per 1 januari 2015 is aangepast (nFTK).

FIRM

FIRM is een methode voor de analyse van risico's bij alle typen ondernemingen waarop DNB toezicht houdt.

Franchise

Het deel van het salaris dat niet wordt meegenomen bij het berekenen van de pensioengrondslag.

Futures

Termijncontract, waarin toekomstige aankoop en verkoop van financiële waarden zijn vastgelegd. Futures worden gebruikt om beleggingsrisico's af te dekken, maar ook voor de uitvoering van tactische asset allocatie.

G

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte premie wordt berekend door de rente of het rendement te baseren op een voortschrijdend gemiddelde uit het verleden of het rendement op een verwachting voor de toekomst.

Governance risico

Risico dat door de ingerichte governance structuur en governance eisen die verbonden zijn aan de licentie en aan de doelstelling van Stap t.a.v. een integere en beheerste bedrijfsvoering afbreuk wordt gedaan.

Grondstoffen

Grondstoffen en goederen waarvan de prijs in hoge mate wordt bepaald door de actuele vraag en aanbod. Voorbeelden zijn olie, graan en metalen.

H**Haalbaarheidstoets**

De wettelijk voorgeschreven periodiek door de Pensioenkring uit te voeren haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.

Herstelplan

In het geval dat de dekkinggraad van een Pensioenkring lager is dan de vereiste dekkinggraad dient de Pensioenkring een herstelplan op te stellen. In dit plan zijn maatregelen opgenomen waardoor de Pensioenkring binnen de wettelijke kaders kan herstellen.

High yield

Obligaties met een kredietwaardigheid lager dan BBB.

I**ICAAP**

Internal Capital Adequacy Assessment Process. ICAAP is een methodiek om te beoordelen in hoeverre de risico's waaraan Stap is blootgesteld, de mate waarin de risico's worden gemitigeerd en de hoeveelheid kapitaal die nodig is om netto risico's af te dekken, inzichtelijk

Indexatie

Zie toeslagverlening.

IRM

Integraal Risicomanagement (IRM) is het interactieve proces van:

1. Het opstellen van de strategie en hieraan gekoppeld het risicoprofiel en de risicobereidheid,
2. Het identificeren van risico's,
3. Het opstellen en implementeren van het beleid voor risicobeheersing, tot
4. De uitvoering, monitoring en terugkoppeling over risico's en beheersmaatregelen.

ISDA/CSA overeenkomst

Een ISDA overeenkomst is een standaard contract dat OTC-transacties (transacties die niet via de beurs verlopen, maar die direct tussen twee partijen afgesloten worden) tussen institutionele financiële partijen mogelijk maakt. CSA is een bijlage bij het ISDA-contract waarin partijen afspraken maken over het wederzijds te leveren en te accepteren onderpand.

Integriteitsrisico

Het risico dat de integriteit van Stap dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed door niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers, leiding en derden.

IT risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

J

Juridische risico

Het risico samenhangend met wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

K

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die Stap in rekening brengt. De kostendekkende premie bestaat uit de actuariael benodigde premie voor de pensioenverplichtingen, een opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen, een opslag voor uitvoeringskosten van de Pensioenkring en de premie die actuariael benodigd is voor de voorwaardelijke onderdelen van de regeling.

Kredietrisico

Het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen niet nakomt.

L

Liquiditeitsrisico

Risico als gevolg van (al dan niet plotseling) optreden van verschillen in timing van ingaande en uitgaande kasstromen.

Lopende Kosten Factor

De Lopende Kosten Factor geeft aan hoeveel doorlopende kosten aan een beleggingsfonds worden toegerekend.

M

Marktrisico

Het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten en wijzigingen in relevante marktomstandigheden voor klanten van (Stap) t.a.v. prijsvolatiliteit (markt en beweging ten opzichte van de markt), concentratie en correlatie (Asset Classes, derivaten en fysieke portefeuille) en concurrentie.

Marktwaaarde

De marktwaaarde is het bedrag waarvoor een recht of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

Matching- / renterisico

Risico als gevolg van het niet gematcht zijn van activa en passiva ten aanzien van rente-, valuta- en inflatierisico.

Middelloon(regeling)

Het middelloon is de hoogte van het gemiddelde salaris gedurende de hele loopbaan. Bij de middelloonregeling hangt het uiteindelijke pensioen af van het aantal jaren dat een deelnemer bij de werkgever in dienst is geweest en het salarisverloop tijdens deze werkzame periode. Het op te bouwen pensioen is bij deze regeling een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen over de gehele periode van deelname aan de regeling.

Minimaal vereist vermogen

Het minimaal vereist vermogen is de ondergrens van het vereist vermogen. Het minimaal vereist vermogen beweegt in een nauwe ruimte tussen de 104% en 105%. Een Pensioenkring mag niet te lang op deze ondergrens zitten. Dit staat in de Pensioenwet.

O**Omgevingsrisico**

Het risico als gevolg van buiten Stap komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Operationele risico

Het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesvoering.

Opkomende markten

Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

P**Pensioengrondslag**

Het gedeelte van het salaris dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer. De pensioengrondslag wordt berekend door het pensioengevend jaarsalaris te verminderen met de franchise.

R**Raad van Toezicht**

In het kader van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur is voor het intern toezichthoudend orgaan gekozen worden voor een Raad van Toezicht die het functioneren van het Bestuur toetst en jaarlijks daarover aan het Bestuur rapporteert.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

(Rente)swap

Ruil van rendement op een vastgestelde lange rente tegen een variabele korte rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Rentetermijnstructuur (RTS)

Maandelijks door DNB gepubliceerde marktrente met een looptijd van 1 tot 60 jaar, waarmee de toekomstige kasstromen van de pensioenverplichtingen worden verdisconteerd.

Risicopremie

Dit is de premie voor risicodekking.

S**SRI beleggingsfondsen**

SRI staat voor Social Responsible Investments. Bij dergelijke beleggingsfondsen worden expliciet maatschappelijk verantwoorde beleggingsaspecten meegewogen in het beleggingsbeleid en/of de benchmark.

Stichtingskapitaal en reserves

Zie eigen vermogen.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Deze twee componenten worden ook wel de 'legs' van de transactie genoemd. Swaps zijn derivaten, dat wil zeggen dat ze afgeleide producten zijn.

T**Technische voorzieningen (voorziening pensioenverplichtingen)**

Technische voorzieningen worden gevormd om alle uit de pensioenregeling of andere overeenkomsten voortvloeiende pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.

Toekomst bestendig indexeren (TBI)

De grens voor Toekomst Bestendig Indexeren (TBI) is de grens waarop de Pensioenkring op basis van toekomstbestendige toeslagverlening de volledige toeslag kan toekennen. Deze grens wordt jaarlijks bepaald en is afhankelijk van de rentestand van dat moment.

Toeslagverlening (indexatie)

Om de koopkracht van pensioenen niet achteruit te laten gaan, kunnen pensioenen worden aangepast. Dit houdt in dat een toeslag kan worden gegeven op het pensioen. Het Bestuur neemt jaarlijks een besluit over het al dan niet verhogen van de pensioenaanspraken. De toeslagverlening bij de Pensioenkring is voorwaardelijk. Er wordt slechts toeslag verleend voor zover de middelen van de Pensioenkring dit toelaten.

U**Uitbestedingsrisico**

Het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad, door het in gevaar komen van continuïteit van de bedrijfsvoering, geschade reputatie en/of financiële positie en ontoereikende kwaliteit dienstverlening.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De UFR is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel plaatsvindt. Bij looptijden langer dan 20 jaar wordt de lange termijnrente vastgesteld richting een convergentiepunt.

V

Vereist eigen vermogen

Het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat de Pensioenkring binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het wordt berekend conform de daarvoor geldende wettelijke regels.

Vermogenstekort

Onder het FTK is er niet langer sprake van de termen dekkingstekort en reservetekort. Indien een Pensioenkring per kwartaaleinde een beleidsdekkingsgraad heeft die lager is dan het vereist eigen vermogen (bepaald op basis van de strategische beleggingsmix), dan is er sprake van een vermogenstekort. Stap dient voor de desbetreffende Pensioenkring uiterlijk binnen drie maanden na het vaststellen van het vermogenstekort een herstelplan in te dienen bij DNB. In het herstelplan moet worden aangetoond hoe de beleidsdekkingsgraad van de Pensioenkring binnen de gekozen hersteltermijn herstelt tot het vereist eigen vermogen.

Verzekeringstechnische risico's

Het risico dat uitkeringen niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige technische aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van de pensioenovereenkomst.

W

Waardeoverdracht(en)

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van het opgebouwde pensioenrecht.

Weerstandsvermogen

Stap houdt per Pensioenkring ten minste een weerstandsvermogen aan van 20 basispunten van het beheerd pensioenvermogen. Het beheerd pensioenvermogen bestaat hierbij uit het balanstotaal van een Pensioenkring, waarbij een eventuele negatieve waarde van de derivatenposities gesaldeerd bij de activa is opgenomen. Op grond van de voorschriften van DNB wordt dit liquide belegd. Conform wettelijke voorschriften is het totale minimum weerstandsvermogen € 0,5 miljoen en het totale maximum weerstandsvermogen is € 20 miljoen.

Werkgeverschapsrisico

Het risico dat door Stap geen invulling wordt gegeven aan de wettelijke en maatschappelijke eisen van goed werkgeverschap.

Z

Zakelijke waarden

Zakelijke waarden zijn risicodragende beleggingen. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld aandelen, vastgoed, afgeleide producten en grondstoffen.